

Broj 11-12 • Ljubljana, novembar-decembar 1933 • Godina XV

Svoj braći i sestrama saradnicama kao i pretplatnicima »Sokolića« želimo vesele božićne praznike i srećnu Novu godinu. — Zdravo!

Uredništvo »Sokolića«

Naš Proi Decembar

Prvi Decembar! Po petnaesti put već slavimo ovaj najsvetliji datum naše povesnice! Davni snovi, vruće želje našega naroda i najboljih i najplemenitijih njegovih sinova, postali su zbiljom. Svetle zvezde predvodnice Gundulića, Njegoša, Vožda Karađorda, Gaja, Mihaila, Štrosmajera, Kralja Petra Velikog. našeg junačkog Kralja Aleksandra i još plejade drugih naših narodnih velikana zasjale su na našem jugoslovenskom nebu. Nestalo je tame, raskinuti su lanci ropstva, porušene su umetne granice. Obasjalo nas je sunce željkovane slobode. Iz umorenih polja naše domovine, natopljenih krvlju i znojem najboljih jugoslovenskih sinova, nikli su crveni božuri — znakovi odmazde, borbe i slobode.

Prvi Decembar! Po petnaesti put je odjekivao ovaj slatki datum i bregovima i dolinama, i bogatim i siromašnim krajevima naše prostrane domovine. Zahvalni sinovi naše junačke zemlje slavili su petnaestgodišnjicu svog narodnog uskrsnuća, sećajući se ujedno i bolnih stranica naše krvave istorije, vekovne Golgote jugoslovenskog naroda. I siromašni pastir u kršnim brdinama, i burom i kišom otvrdnuti ribar i mornar, i radini seljak, i imućni građanin, svaki je dao oduška svom unutarnjem veselju i ushićenju — sva se je naša zemlja tog radosnog dana sjedinila u jedinstvenom horu, u jedinstvenoj pesmi zahvalnici Providnosti, koja je dala našem narodu tako odvažne, mudre i požrtvovne muževe, koji su izbacili svoj narod večite tmine, večitog robovanja. I preko dve tisuće naših sokolskih jedinica širom naše domovine proslavilo je taj dan svečano i dostojanstveno, kako to i doliči neimarima i braniteljima narodne slobode, bratstva i jedinstva. Sokolski domovi, vežbaonice, pučke učionice i sastajališta odisali su tog dana samo neizmernom ljubavlju prema svojoj otadžbini, prema poginulim junacima i prema svom velikom Kralju Ujedinitelju, koji sa svojim neumrlim Ocem Velikim Kraljem Oslobođiocem izvede ovo dragoceno delo našeg oslobođenja i ujedinjenja.

Prvi Decembar! Ima li išto dražega, išto veličanstvenijega za naš narod od ovog bogodanog datuma. Dok bude sveta i veka, dok bude i poslednjeg Jugoslovena, klanjaće se senima izginulih boraca svako naše pleme bez razlike imena i vere, a mladi naš naraštaj crpiće nesalomivu snagu za nova narodna dela, za očuvanje svoje države i svoje slobode.

Rodendan Njegovog Veličanstva Kralja Aleksandra I

17 o. m. čitav je naš narod dostojno proslavio 45 godišnjicu života svog ljubljenog i uzvišenog Vladara, državnika-junaka, Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. I naše sokolske jedinice nisu u tim proslavama izostale, već su svuda prednjačile da i izvanjim načinom dadu vidna izraza

Ljubavi i vernosti prema svom narodnom Kralju, prema svome prvom sokolskom Bratu. I mi Mu, naraštajci i naraštajke, iz dubine naših nepomučenih duša i mladanih srdaca želimo obilje sreće, zdravlja i vidovitosti za dobro Naroda, Države i uzvišenog Vladalačkog Doma, i kličemo Mu naš istinski sokolski

Zdravo!

Povsod sneg. Kamor pogledam, vidim belo poljano. Vse je tiho in mrtvo. Počasi se približam gozdu.

Visoke smreke so lepo zelene, pokrite s snegom. Prijazno me gledajo in mi šepetajo:

»Bratec, nikar ne misli, da samo ti živiš! Tudi me smo še vedno žive in širimo svoje mogočne veje ter se smejejo v belih kožuhih. Zavidali bi jih nam naši listnati bratje. Toda ne morejo, saj so vsa listnata drevesa pogreznjena v sanje. Le včasih zašklepeta veter z njihovimi golimi vejami, a predramiti jih ne more, ker pregloboko spe!»

Ko dospem v gozd, se ustavim pred visoko jelko, ki stoji vsa lepa in ponosna pred menoj.

Hipoma se mi zazdi, da sem začul v vejah prhutanje. Ozrem se kvišku in že se poženem na stran. Takoj nato zdrkne raz jelko plaz snega in se vsuje na tla. Za snegom pa završi še nekaj pred menoj.

Pogledam pred se.

Mlad sokol stoji v snegu in drzno strmi vame.

»Primem te in odnesem domov. Si pač zakesneli ptič. Zakaj nisi odpoval s svojimi bratci v toplejša kraja?« mu rečem in se nagnem k njemu.

Naslednji hip pa odskočim s krvavečo roko. Sokol me je pošteno kavsnil.

»O, pa te bom le vjel in odnesel!« rečem ptiču in spet sežem po njem. Sokol me spet kljune.

Skušam ga pograbititi od zadaj, pa se spretno obrne in le malo manjka, da je spet ne staknem.

Zdaj pustim ptiča in zamrmram:

»Siromak si! V tej zimski pokrajini pač pogineš.«

Ptič me nekaj časa mirno gleda in potem zamahne s perotmi. Mislil sem, da si jih je zlomil, pa se hitro dvigne in obsedi na veji.

In ko počaka nekaj časa, spet sirfota in se požene višje, visoko splava da ga kmalu ne vidim več.

In jaz se samemu sebi zasmejem. Neumno se mi zazdi, da sem ga lovil. Zakaj?

Zimo

Zato, ker šele zdaj spoznam, da je ta sokolič že goden, da ne bo nikoli poginil med snegom in burjo, da bo znal kljubovati vsem zimskim viharjem, da se bo utrdil v tej zimski narodi in bo enkrat silen in močan kljuboval vsem nezgodam življenja!

In spomnim se na vse »Sokolič«, ki so raztreseni po tujini, ki iščejo in žele k soncu, pa morajo ostati in vztrajati v snegu in vetru sovraštva in preziranja tujcev.

Nikoli ne bodo zatrti!

Utrdili se bodo prav kakor ta skromni, navidezno tako bedni ptič, ki je takoj zaslutil, da mu hočem vzeti njegovo najdražje, njegovo prostost. Ni strahopetno pobegnil, temveč drzno je vztrajal in se boril.

Šele potem, ko sem ga pustil, ko je spoznal, da je zmagal, šele potem je razpel peroti in se dvignil visoko pod oblake sproščen in svoboden.

Ali ni bil to naš »Sokolič« v tujini? Mirno in tiho čaka. A ko udari njegova ura, se dvigne in drzno zleti. Ne bo ga zadržal veter sovraštva in mraz zlobe! Ponosno bo hitel svobodi v objem!

Činom zasvedočavajmo sokolsko bratstvo!

Majcan Ivo, Senj

Od zadnje akademije do svečane akademije održane 1 decembra prošla su skoro tri meseca. U međuvremenu se nije održala nijedna veća priredba. Ono par dečjih naraštajskih sela, za koja se nije tražilo većeg naprezanja i delatnosti, na opće veselje, a naročito naših mladih i vrednih Sokolica i Sokolića, — ispala su vrlo dobra. — Više delatnosti, više marljivog, ustrajnog i smišljenog rada trebalo je uložiti za uspeh akademije 1 decembra, na kojoj se nastoji pokazati uspeh celokupnog tehničkog i prosvetnog rada, u nekoj sokolskoj jedinici. A naša dobra deca, naši disciplinovani i poletni naraštajci i naraštajke, vesele se takvome radu. Radosni su i ponosni kada se od njih traži višesatnog nedeljnog vežbanja, jer već unapred osećaju u sebi ponos s kojim otstupaju iza časno izvršene dužnosti. Njih raduju priznanja gledalaca, ali su im milije pohvale njihovih prednjaka i prednjačica s kojima provedu mnogo ugodnih časova u sokolani, u hramu čuvanja i prikupljanja nove telesne snage, tog dragocenog sredstva za sačuvanje duševnog i telesnog zdravlja, čilosti i poleta.

Lepo je gledati ono iskreno bratstvo, susretljivost i uzajamnu ljubav naših mladih, i ako bi baš kod njih imali očekivati dosta sebičnosti.

U Sokolu su svi braća, svi ravnopravni i jednaki, ali ta jednakost i ravnopravnost ima se očitovati u radu pojedinaca za sokolsku stvar — za opće dobro. Ceneći pojedinca po radu, uvereni smo: da se ne možemo prevariti, jer samo po radu, a ne po rečima, upoznaje se i vidi vrednost svakog našeg pripadnika. Pa kada smo braća, dužnost nam nalaže, da se svagde međusobno potpomazemo — i savetom i činom.

Bilo bi lepo i idealno kada bi mogli sve to sprovesti u život. To još ne ide, ali se nadamo da ćemo i to nepopustljivim i smišljeno — sustavnim uzgajanjem postići. Zato nam treba dobrih sokolskih radnika, koji svestrano razumeju sokolski rad, i koji znaju odabirati sredstva za uspešno uzgajanje naših pripadnika, a naročito mladih. Da treba naročitu pažnju posvetiti našim mladima, o tome nema dvojbe, jer potpuni uspeh našeg uzgojnog delovanja možemo postići samo kod njih, jer su njihove duše i srca još čiste i sposobne za primanje.

Mi jednako volimo razne staleže i društvene položaje, svi su nam dragi, za sve se jednako brinemo, ali dužnost — unutarinja — nam nalaže da osobitu pažnju posvetimo onima, kojima je naša pažnja i briga najnužnija. Tako moraju međusobno postupati i naraštajci i deca.

Sva sokolska društva, sve čete, sve škole u Jugoslaviji treba da smatraju svojom dužnošću, da se pretplate na „S o k o l i ć a“

Za nastup bejaše sve spremno. Tako bejaše i u dušama svih pojedinaca naših kategorija, — ali kruta realnost — neimućstvo kod pojedinaca, koji nemahu hlačica, košuljice ili papuča, poremećivahu njihov unutarnji mir.

Takvi vredni Sokolići i Sokolice glasno mišljahu međusobno:

»Kako ću ja nastupiti kada nemam papuča, a vežbe znam izvršno,« reče mala Nada.

»A ja nemam hlačica,« reče mladi naraštajac, ali za nastup će mi uzajmiti brat Petar, koji vežba s podmlatkom.«

»E, lako vama,« reče mala Nada. »ali kako ću ja, kada mi sestra Zora, koja jedina može, neće da mi uzajmi papuče.«

»Zašto je nisi pre pitala, ona je imućna, lepo zna pričati o Sokolima — pa ne može biti — da ti ne bi uzajmila,« — umeša se jedna naraštajka.

»Još jučer sam je zamolila, — ta ona ima dva para papuča, ali neće, pa neće da uzajmi,« odgovori Nada.

»E, to nije nikakvo sestrinstvo, a kako ume, baš ona, lepo pričati o bratstvu. A na delu? Eto — sada se najbolje vidi,« reče Petar.

»Nada! Hoće li ti ustupiti papuče sestra Zora?« pristupivši zapita sestra prednjačica.

»Neće, izgovara se, — veli da joj je kazala majka, neka nikome ništa ne uzajmljuje, a koja hoće biti Sokolica, neka sama nabavi što joj treba!«

»Lako je tako govoriti, ali treba videti — može li svaka sve da kupi. Lahko je prikazati se Sokolicom u odori, ali treba videti kakvih nas sve ima po uverenju, koji shvaćaju naša nastojanja, naše želje, naše sestrinstvo — bratstvo i našu ljubav. Eto vam primera, da nije sve zlato što sija, da se ne sme suditi braću po govoru i vanjštini, nego po plemenitosti duše i čistoti srca, — po radu i životu, — po čemu se najbolje vidi kako shvaćaju svoje sokolske dužnosti i s kolikim moralnim osećajem odgovornosti ih izvršavaju,« — reče naraštajka Jelka i nastavi:

»Evo, sestra Dušanka će ti uzajmiti papuče. Biće malo velike, ali ne smeta. Glavno je da ti ih uzajmljuje od srca rado, s osećajem sestrinske ljubavi i međusobnog potpomaganja. To je bolje, časnije i lepše, nego da ih primiš kao milost tvrdog srca — uzoholjenog prolaznim materijalnim dobrom, a zadojenog koristoljubljem i sebičnošću.«

Kada načelnik dade znak za nastup, mala Nada otare poslednje suze radosnice i zahvalno gledaše na svoju dobru sestricu naraštajku, zadovoljnu što joj se pružila prilika da i činom pokaže svoju sestrinsku ljubav.

Od toga dana opažala se i na sestrici Zori velika promena. Nestalo je onog naduvenog držanja s kojim je s visoka i s omalovažavanjem gledala na svoje sestrice i drugarice. Iz njenog daljnog rada i općenja sa sestricama videlo se, kako su na nju delovale reči — razmatranja sokolskog sestrinstva i bratstva, sokolske uzajmnosti i ljubavi, koja se očitovala rečima i zasvedočavala činom.

Od toga dana postala je i ona dobrom Sokolicom, vrednoj svojih drugarica i sposobnoj da bude mala karika u sokolskom lancu, koji nas vezuje ljubavlju, istinom i pravednošću.

„Sokolić“ se naručuje pri Upravi sokolskih listova, Ljubljana, Učiteljska tiskara

НА ПРАГУ ДОМА

После дугогодишњег растанка с милима и драгима, наше су трупе заузиле од непријатеља један по један део поробљене отаџбине.

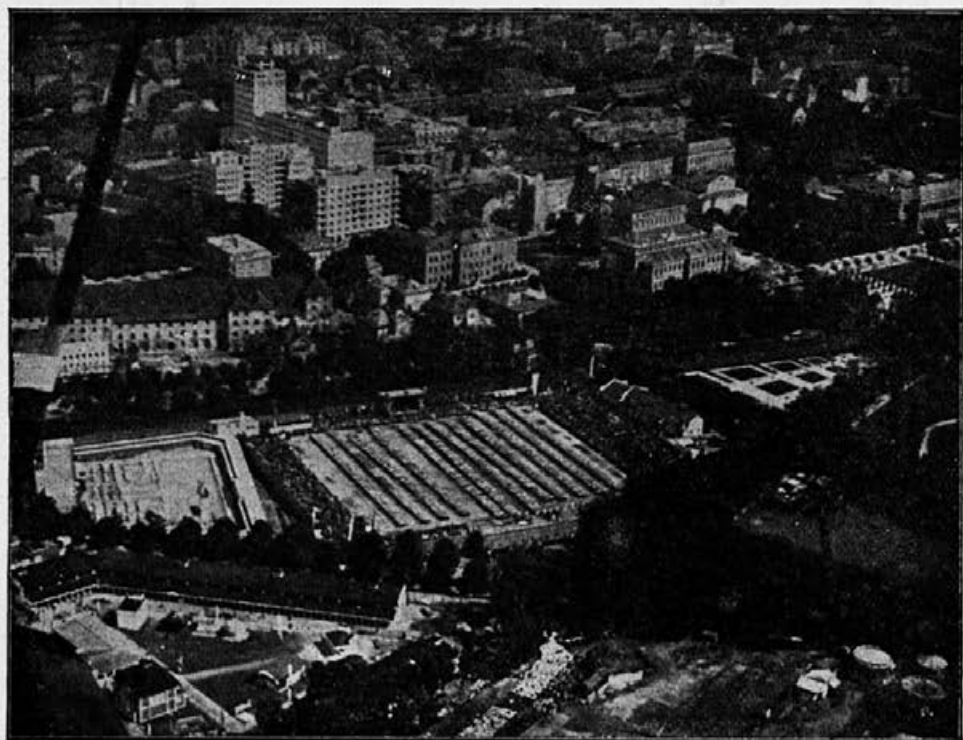
Официр, предводећи једно одељење из претходнице, улази у своје место. Народ га поздравља, јури му у сусрет и кити га цвећем. Његова жена плаче од радости и јури му у сусрет раширених руку. У томе моменту одјекују два пуцња и официр пада мртав својој жени у наручје.

Народ се узбунио, жена је закукала, а војници одјаше у правцу одакле су испљени метци.

После краћег пушкарања непријатељска патрола натерана је у бекство, остављајући четири жртве.

ПРАВИ ВОЈНИК

Бугарске трупе улазе у град с једне, а немачке с друге стране. Један наш заостали војник из заштитничког одељења стоји у капији и бори се с Бугарима читав сат. Пушке пуцају, бомбе праште и одједаред преста свака паљба и Бугари кренуше напред. Нашем војнику нестало је муниције и он истрчи на сред улице, дохвати пушку за кундак и с два ударца о калдрму пребије је да не би пала непријатељу у руке. У близини се налазила једна немачка коњичка патрола и официр им командова: „Напред! Такви јунаци не сме да гину! Он је наш заробљеник!“

Успомена на I покрајински слет у Лjubљани (слика с авиона)

Ove godine na 1 decembra navršilo se je petnaest godina, otkada je na taj dan ostvaren san najboljih sinova našega naroda — ujedinjenje Slovenaca, Hrvata i Srba u zajedničku državu Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca, koju danas zovemo divnim imenom: Jugoslavija.

Smirile su se kosti onih naših najvećih sinova, koji platiše glavom svoj rad za oslobođenje i ujedinjenje našega naroda, koji je delom živio u slobodnoj Kraljevini Srbiji, koja je dočekala pre čas vaskršnuća nego onaj deo našega naroda, koji je živio u ropstvu pod strahovladom stare tiranice Austro-Ugarske, koja je taj deo našega naroda držala u ropstvu punih osam stoleća, nastojeći da uništi i jezik i ime našega naroda, da otuđi braću i ukaza jaz nesloge i mržnje između Srba i Hrvata, kao i između Srba i Slovenaca. Uništavali su i progonili sve što je bilo naše, nastojeći da zametu svaki trag slovenskom poreklu našega naroda, i da nas pretope u more svoje nacije.

No, nisu nikada uspeli da to postignu. Sinovi onog dela našega naroda, koji je živio u ropstvu, najveći sinovi njegovi, bez razlike na veru i pleme, radili su na tome, da očuvaju budnu nacionalnu svest našega naroda. Kako rekomo, često su to morali da krvlju i glavama plaćaju, ali njihova krv donasala je novo seme, nove heroje i velikane, koji su dalje zborom i tvorom širili misao jugoslovenstva, isprva pod imenom ilirskim, a onda za velikog jugoslovenskog vladike Štrosmajera pod imenom jugoslovenskim, što su oduševljeno prihvaćali narodni prvaci, koji nisu hteli da budu izdajice svog naroda iako su za to bili nemilo proganjeni.

Svaki pokret za slobodom bio je oduševljeno pozdravljan i prihvaćan, unatoč prigušivanju od strane vlasti.

Šezdesetih godina prošlog veka pojavljuje se Sokolstvo. Sokolstvo je mnogo učinilo za očuvanje nacionalne svesti kod zarobljenog dela našeg naroda, iako je bilo i ono proganjano, pa se nije moglo proširiti u šire slojeve našega naroda. No, ono je svoje poslanstvo vršilo neutrudivo, tiho i polaganom, ali uspešno. Sokolstvo je pospešilo narodno oslobođenje i ujedinjenje, i ono je najviše pripomoglo da je došlo do onog velikog dana pred petnaest leta, kad su braća jedne krvi našla jednu majku — današnju lepu i moćnu, nikad deljivu Kraljevinu Jugoslaviju, kojom vlada Kralj narodne krvi iz narodne dinastije: Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksandar I Karadorđević, koji nam daje prvog Sokola, svoga sina Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra za starešinu svega Jugoslovenskog Sokolstva.

Pred petnaest leta . . . Bio je veliki slavan dan, koji neće niko da zaboravi, koji će povest u svoje anale ubeležiti zlatnim slovima, a koji je našem Sokolstvu najveći blagdan, kada naše članstvo polaže svečani zavet vernosti sokolskim idealima.

Pred petnaest leta dočekali smo ostvarenje davnih i najmilijih želja, zato smo proslavili ovu obletnicu 1 decembra vrlo svečanim načinom, kao prvi i najveći blagdan Sokola Kraljevine Jugoslavije — Dan Ujedinjenja.

Kad se sjaju mlade oči . . .

Igor, Beograd

Sokolska misao, koja se smelo i gordo uzdiže iznad sitnih briga i malih pakosti sadašnjeg nervoznog, a u svoj suštini pored sve »senzacije« tako šturog života, pruža sokolskim radnicima i danas retke i skupocene časove svetle unutrašnje radosti. Kome je rad sokolski život, kome je dužnost sokolski rad, taj nalazi i danas u svom sokolskom životu unutrašnju vrednost.

Možda u najvećoj meri doživće te lepe i nezaboravne časove vodnici, braća i sestre, koji se bave vaspitanjem naše najlepše baštine i našeg najvećeg blaga — naše sokolske omladine.

Časovi, kada vodnik omladinskih grupa podiže iz polurasevalih mladih duša životne vrline i snage, kada ih zagrejava za veru u dobro i u uzvišene ciljeve Sokolstva, ostaće svakom pravom Sokolu, zbog svoje jasne unutrašnje lepote neizbrisivi i trajni.

Mlade duše naše omladine u svome razvoju u mnogome liče na cveće, na cvetne lehe, koje se pod uticajem toplog proletnog sunca lagano rascvetaju, dok preko noći ne plane lahor cveća i obuzima mirisom čitavu baštu...

I u bašti Sokolstva, u dušama i srcima naše omladine možemo da opazimo isti događaj. Trenutak, kada u mladoj duši nestane prvobitnog nepoverenja, snebivanja i sumnje, trenutak, kada se otvori mlado srce pod uticajem tople bratske reči, pod žarom jasne sokolske misli, taj trenutak mora ostati svakom Sokolu nezaboravan i svet. Ovaj trenutak pak ne obeležavaju uzvici ili razdragane reči, nijedan spoljni znak. Samo oči, te mlade, sjajne oči blistaju kao zvezde...

Tko još nije doživeo takav trenutak? Usred predavanja ili časa zasjaju se oči, mlade, jasne oči. Osećaš momenat i nastaviš rad. Ali rečenica nije više ista. Sada je drukčije, ubedljivija i toplija. Stupio si u neposrednu vezu s mladim dušama, poverenim Tvojim brizi, našao si put u mlada srca. I zato ti sad leti rečenica kao ptica iznad rasevalih cvetnih leha, brui kao mlad izvor kroz mirisnu baštu. Sav program, osnovu Tvog govora zaboravio si. I ne treba ti više. U mladim, čistim očima omladine čitaš Tvoje rečenice, tamo su jasno ispisane vodeće misli Tvog govora.

Vodstvo omladine traži mnogo. Traži nas sve, s celokupnim našim bićem, traži sve naše znanje, svu našu ljubav. Mnogo je to, istina je. Ali, ne zaboravimo, da je uzvrat omladine, na taj rad vodnika mnogo skupoceniji, mnogo veći i značajniji. Vodnik, koji daje sebe dobija u izmenu stotine, tisuće. Za

Pretplatu na „Sokolića“ podmirujte čekovnom položnicom Poštanske štedionice!

jednu dušu — čitavu kitu mladih, iskrenih, duša. I u tome poslu on postaje vajar i neimar sokolske budućnosti, spremajući za rad nove, sveže i poletne generacije.

Nije lak taj posao, kao što nije lako biti i ostati Soko i živeti sokolskim životom — naročito danas. Baš stoga potrebna je što veća potrošnja životne snage, radinosti i volje. Ali sve ovo još nije dovoljno. Sva sprema vodnika bez dubokog smisla, osećaja i razumevanja za današnju omladinu, koja niče u dobi brutalnih samodržaca, krvavih terorista i otrovnih gasova, neće koristiti. Svet je danas bolestan, teško, ozbiljno bolestan. U taj svet stupa novi rod, u taj otrovni zadah niče mlado cveće naše sokolske omladine. Razumete li ovu strašnu istinu?

Borba za ideale je teška, možda izgleda ponekad i besmislena. Ipak treba ustrajati, produžiti, stisnutim zubima i verom u pobjedu, iako stojimo osamljeni u borbi, i ako se protiv nas dižu neznanje, nerazumevanje i otvoreno neprijateljstvo. Preko svega, unatoč svemu moramo napred, napred do pobjede. —

Pobjeda? Da, jasna, svetla pobjeda, skupocenija od carskog blaga i lovorvenca. Svaka mlada duša, spašena za ideale, svako mlado srce, očuvano do broti i veri u dobro, vrede više nego zemaljsko carstvo. Ako ne možemo sadašnjost, spasimo budućnost!

Vidim: u dugim zbijenim redovima stupa omladina po svetlom Tirševom putu. Proleće ju prati, razdragano i nasmejano proleće zemlje, koje su oni najlepši cvet. Jasna su im čela, ponosan i harmoničan stas. A oči, te divne mlade oči, sjaju se, sjaju...

Nema pesme lepše i iskrenije, nema ode veličanstvenije i blagoglasnije. I najnespretniji postaje plameni govornik, pesnik, vođa i prorok, kad se sjaju mlade oči...

Na čelenci sokolske omladine blista se jedan ponajsajniji dragi kamen, a to je bezgranična ljubav prema slovenskom rodu, prema Kralju, narodu, otadžbini i slobodi. To su tih pet prstiju duhovne i svete sokolske ruke. Tom rukom će mlada naša leta ispisivati svoja viteška dela te dohvaćati s njima sjajne zvezde našeg jugoslovenskog neba. Zanos plamene ljubavi za sveistinski veličajno, goreće u sokolskim grudima punim svetlom istom onda, ako se taj zanos temelji na požrtvovnosti. Bez nje je ljubav prema svakoj svetinji prazna ljuska i dim na vetru. Požrtvovnost je prvo i najlepše čedo ljubavi — požrtvovnost je životvorni dah božanstva na zemlji. Žrtvovati se za celinu i nebotične sveslovenske zavete dragih nam dedova — to je bit i sažetak sokolske biblijske nauke. Njoj treba služiti do zadnjega daha, pod samu cenu života i svega ostalog najmilijeg na svetu. Brat za brata, pojedinac za pojedinca neka je uvek spreman da pruži i srce iz nedara. Tako samo će se Sokoli složiti u jato leteće ka suncu i visinama silnoga našeg neba.

Pričaću Vam priču, kako biste videli, da je požrtvovnost uvek bila, i to kod sviju naroda, vrlina sjajnija od svega, pa i od carske velike moći i sjajne krunе.

Davno u dalekom Japanu živeo je neki car. Taj je imao smešteno u svojem dvoru 20 osobito skupocenih divnih vaza. Radi njihove visoke umetničke vrednosti pazio i čuvao ih je car kao oči u glavi. Nesreća je htela, da je dvorski sluga jednoga dana nehotice razbio jednu od ovih vaza. Cara je

spopala najveća srdžba, te on osudi u velikom svom gnevu nesrećnika na kazan smrti. Ali gle, pre nego što je smrtna kazna bila izvedena, javio se odjednom na dvoru sedi neki svećenik s ponudom, da će posve popraviti i, složiti razbitu skupocenu posudu. Predložio je, da će ju tako ispraviti, kakova je i bila. Car se obraduje i dade odvesti starca svećenika u sobu, gde je stajalo suđe. Ali što se je to neočekivanog dogodilo? Umesto da je starac pristupio popravci razbijene vaze, uzeo je on svoj štap, s kojim se podupirao, i u jednom trenutku stepao na zemlju sa žestokim jednim udarcem svih preostalih 19 vaza. Sve su se one od tog udarca raspršale u tisuću komadića. »Nesretniče, što si učinio?«, zagrmi car iz sveg grla i pri tom je bio sav izvan sebe od užasnog gneva. »Učinio sam samo ono, što sam držao za svoju dužnost«, odgovori hladnokrvno sedi svećenik. »Gledaj«, nastavi on caru, »jednog tvog podanika stajala je već glave jedna od ovih posuda. Poradi toga sam sve ostale i razbio, kako bi s time zaprečio — da ne bi radi ovih krhkih i ispraznih stvari još više ljudi moralo umirati. — Zadovolji se, svetli care, samo s mojim životom — i sad evo ti ga!« — Car ubrzo uvidi svoju zabludu i on oprosti kaznu smrti i nespretnom slugi kao i hrabrome starcu.

Omladina, zbijena u sokolske redove, neka bude kao ovaj svećenik spremna, da žrtvuje sve svoje sile i goli život, kako bi s time otkupila i srećan život stvorila otadžbini i njenoj slobodi.

Napad

T. S., Ljubljana

(Po knjigi Floyda Gibbonsa »The Red Knight of Germany«).

Na letališču, tik vasice Izel le Hammeau (Izel le Amo) za angleško bojno črto, je bilo nenavadno živo. Strojniki so hiteli sem in tja, noseč v naročju debele kovinaste predmete. Nekateri so plezali v lopi po letalih, urejajoč še to in ono ob medlih žarkih prikritih svetilk. Včasih so se odprla vrata poveljniške pisarne in prikazal se je za trenutek od svetlobe oblit sel ter izginil v kalno mesečino. V slonastih železnih lopah za vodnike in izvidnike so obuvali mladeniči z veselimi obrazi do bokov segajoče letalske čevlje, podšite z ovčjevino, in se zamotavali v volneno obleko, povrhu so navlekli usnjene jopiče.

Kmalu so izvlekli iz lop letala, podobna velikanskim nočnim ptičem, ki jih obdaja spremstvo postrežljivih nočnih duhov. V kleščevju pod krili so visele bombe, posode za gorivo so bile polne in tudi luči za pristajanje so visele pod konci spodnjih kril. Povelje za to noč je bilo priprosto; poznal ga je vsak vodnik in izvidnik. Takole je bilo: »Krdelo št. 100 naj bombarduje nemško letališče v Douai-ju (Due) v noči od 5. na 6. april, če bo vreme ugodno. Vreme je bilo ko nalašč. Zgoden mesec je naraščal; veter je bil slab.

Osemnajst letal vzorca FE2b je bilo zvrščenih in pripravljenih za vzlet. Krila so jim bili prebarvali z medlo črnino, trup je bil medlosiv. Na spodnji ploskvi spodnjega krila so se belili na mestu navadnih znamenj priprosti krogi, na zgornji ploskvi zgornjega krila pa so bili pravilni rdeče-belo-modri krogi. Dušilke¹ in krmila so bila črna kakor sama noč. Radi teh olajšav naj bi bila letala v luči žarometa ali v mesečini težje vidna. Šestintrideset mladeničev se je pripravljalo na svoj prvi čin, zakaj to je bilo za krdelo prvo povelje za nočni napad. Sprejeli so ga z navdušenjem, saj ni bilo drugega opravka, ko da polože nekaj »jajc v nemško gnezdo« in »odpihnijo ta smrad«.

Službujoči častnik pogleda na osvetljeno ploščo svoje zapestnice: ura je 10.30. Mahljaju njegove roke se odzove stroj v prvem letalu z močnejšim delovanjem. Pokanje naraste v oglušujoče tulenje. Plamen in iskreče se saje švigajo z vetrom iz žarečih izpuhov. Na migljaj vodnika potegnejo kline izpod koles. Letalo se začne pomikati z rastočo hitrostjo po travniku. Gledalci kmalu vidijo, kako se žareče cevi izpuha dvigajo čedalje više nad

zemljo. Črnokrila senca smukne mimo mesca; številka 1 je na potu! Ostala letala so se dvignila v triminutnih presledkih; z zadnjim izmed osemnajstih se je mučna tišina po bičajočem viharju motorjev vlegla na letališče.

V višavi so se nočni nebesni jezdeci zvrstili v 18 mrkih, z bledim sijem mladega meseca obrobjenih senc. Skoraj čisto zakrite luči na deskah za inštrumente so obsevale naočnike in mlade obraze vodnikov, ki so neprestano opazovali kompasno iglo, zemljevid, višinomer in toplomer za vodo v hladilniku.

Za nemškimi črtami je v Lens-u (Lans) gorel velik ogenj, ki je bil izvrstno znamenje. Krdelo ni moglo zgrešiti smeri. Zdržema se je dvigalo, upajoč da neopaženo preleti bojno črto. Napad naj bi presenetil.

Poglejmo sedaj v dolgo, zakajeno častniško jedilnico na letališču v

Douai-ju (Due). Miza je našarjena s skodelicami za kavo in kozarci. Poveljnik sedi na gornjem koncu in razkazuje s pomočjo dveh skled, kako se da z »Albatrosom« in »Halberstadtom« (Halberštad — vzorca nemških bojnih letal) doseči »slepa točka« novih »Sopsev« (vzorec angleških bojnih letal).

Tedaj je zabrnal telefon. Nekdo izmed častnikov dvigne slušalo. »Angleži prihajajo« vzklikne po kratkem pogovoru. Prisluskovalne naprave v bojni črti so bile ujele ropot angleških strojev in takoj je planilo opozorilo gori in doli ob bojni črti ter v ozadje. Ugasnili so vse luči in oprezovali. Moštvo pri žarometih in protiletalskih topovih se je zvalilo z ležišč ter stopilo na mesta.

Obvestilo je povzročilo na nemškem letališču precejšnje razburjenje, ki je kazalo, da niso pričakovali nočnega obiska. Častniki in vojaki so hiteli v varna skrivališča. Kmalu so zaslišali nad seboj brnenje strojev; snopi jarke svetlobe so tedaj planili v mesečino.

»Sovražnik je bil še predaleč — je kasneje nekdo opisal to noč — da bi ga bili napadli. V naših skrivališčih smo bili veseli. Bali smo se le, da bodo

Angleži našli naše letališče. Ponoči najti določen prostor ni lahko. Posebno težko je bilo najti nas, ker v bližini ni bilo ne ceste, ne vode, ne železnice, ki so letalcu ponoči dobri vodniki.«

Ali nočni bojni ptiči iz Stotega krdela so to noč našli gnezdo, zakaj skrbno so bili proučili zemljišče. Vedeli so, da leži douaiško letališče točno 270 stopal' pod gladino njihovega lastnega zemljišča in so upoštevali tudi to, primeroma neznatno razliko, ker jim je bilo ukazano, da ne smejo spustiti nobene bombe nad 500 stopal visoko, kar je sitno delo.

Krdelo je plavalo v veliki višini nad letališčem, čakajoč na dogovorjeno znamenje. Tarča naj bi se namreč najprvo razsvetila tako, da bi kar največ »kroglic« zadelo. To naj bi opravil poveljnik krdela. Pravkar je šinil v globino, da to izvrši. Zaprl je stroj, letalo se vije k tlom. Pod krili visita v kleščah po 40 funtov težki užigalni bombi, napolnjeni s fosforjem in trinitrotoluolom (neko razstrelivo).

Medtem so spodaj čakali v negotovosti. V gosti temi skrivališč so se šalili kolikor so mogli. Včasih so obmolknili. Mislili smo že, da so naši prijatelji opustili svoj posel in da so iskali drug cilj. Toda zdajci smo zaslišali, da je neko letalo, ki je letelo zelo nizko, prenehalo ropotati. Tako je prihajalo še niže. Poročnik Wolf (Volf), ki je stal poleg mene, je rekel: »Zdajle smo na vrsti.« Imeli smo dve karabinki (kratka puška), s katerima smo začeli streljati na Angleža, dasi ga nismo videli. Pokanje naših strelov nas je pomirilo. Zdaj se je letalo pokazalo v snopu žarometa. »Tamle je,« je planil krik po letališču. Začelo je pokati z vseh strani. Naš prijatelj je sedel v predpotopnem angleškem zaboju; natančno smo spoznali vzorec. Bil je oddaljen pol milje in je letel naravnost proti nam. Spuščal se je čedalje nižje, nazadnje je bil kakih 300 stopal visoko. Tedaj je znova pognal stroj, brzec naravnost proti našemu stanišču. Wolf je mislil, da ga mika nasprotna stran letališča. Po dolgem času je padla prva bomba, za njo pa še več drugih.

Ob napadu prvega letala sta se razleteli zažigalni bombi prav na letališču. Gnezdo je bilo razsvetljeno kakor ob pustni veselici. Ostanek krdela je zazrl z višine lope, ki so stale v rednih presledkih ob obeh straneh trikotnega letališča. Dve lopi sta že goreli z velikim plamenom, ko je ponorilo ostalih 18 letal. Drugo za drugim so lahko zdrsula čez letališče, spuščajoč 20 funtovske bombe. Stroji so zatulili, ko so dali vodniki starim FEsom polni plin in so letala planila z največjo hitrostjo čez nevarni kraj. Izvidniki v sprednjih sediščih so rokovali z vzvodi za spuščanje bomb, obenem pa so streljali v snope jarke svetlobe, ki jih je oblivala kakor podnevi. Nekateri snopi so ugasnili, bodisi da so jih poškodovala krogla, bodisi da je moštvo zbežalo.

Ognjeni dež je trajal nad 20 minut in je prenehal tako naglo, kakor se je bil naglo začel. Ko so se nočni jezdeci olajšali za svoje bombe, so se vzpeli laže in više, kmalu so bili v varnejših višavah, čeprav so bičali prameni žarometov nebo in je bil nočni svod posejan s pokajočimi izstrelki protiletalskih topov.

Nemci so planili iz zaklonišč gasit. Potegnili so letala iz ogroženih lop in na letališču so zasipali iame, ki so jih naredile bombe.

Veseli so se vrnili drug za drugim tisti iz Stotega krdela na letališče v Izel le Hammeau. Zapored so prižigali luči za pristajanje, prejemale s tal znamenja in se spuščali v širokem snopu domačega žarometa. Vsi so se vrnili. Vsakokrat, ko je pristalo kako letalo, so ga obkrožili njegovi strojniki-negovalci, sprašujoč če je bilo vse v redu. Nato so pohiteli, da vse takoj pregledajo ter dopolnijo gorivo in mazivo.

V jedilnici so se trepljali vodniki in izvidniki po ramenih, veselo napivajoč »imenitnemu baronu« (poveljniku nemškega letališča).

Pol ure kasneje so znova zleteli z napolnjenim bombnim kleščevjem po isti poti. Prispeli so nad cilj začasa, da so zmotili Nemce pri gašenju in popravljanju.

Zopet je splaval poveljnik navzdol in spustil dve štiridesetfuntovi, ki naj bi pri drugi predstavi razsvetili pozorišče. Padli sta ob dveh lopah, ki sta se takoj vneli. To in pa goreči fosfor, ki je užgal vse kar je gorljivega dosegel, je odkrilo tarčo v siju, ki je bil močan ko dan. Dečki »tam gori« so

ponorili kakor prej, da bi opravili svoje delo. Spodaj so poslušali Nemci v varnih skrivališčih silno pokanje smrtnih izstrelkov, ki so napolnjevali zrak z jeklenimi drobci in oživljali temo kakor brenčeči sršeni. Silasto so sikali plameni iz pušk in topov, ko je obramba brizgnila svoj strup na napadalce. Angleški izvidniki so odgovarjali kolikor so mogli, mereč s strojnicami v žaromete. Protiletalski topovi so bevskali vanje z vseh strani; pokajoče granate so pobliskavale na nočnem svodu, ki je odmeval neprestano od grmečih udarcev razpokov.

Po izvršenem opravku se je obrnilo krdelo proti domu, neprenehoma zasledovano od tipajočih svetlobnih snopov in jeznega revskanja granat in šrapnelov (imena topovskih krogel). Drugo za drugim so pristala letala na domačem zemljišču. Veselili so se nočnega dela, ki je, po vojnem dnevniku, obstojalo v tem, da so zmetali 4 fosforne in 128 razstrelilnih bomb nad 1000 kg zgoščene smrti in uničevanja na kraj, kjer so upali, da bo zaleglo. Le eno letalo so pričakovali zaman. Dosegle so ga krogle iz nemške strojnice. Moralo je pristati v temi na polju, kjer se je razbilo, posadko pa so zdravo in živo ujeli Nemci.

Što treba da zna svaki Soko i Sokolica

Hajrudin Ćurić, Sarajevo

(Svršetak.)

- 41) **Na što Sokolica mora da pazi u kući?**
 - Mora da pazi: da se ne spava na vlažnim mestima, da se ne pije iz jedne čaše, da se drži čisto telo i odelo, da se bolesna čeljad odvoji od zdrave, da domaće životinje stanuju odvojeno od čeljadi i da se poštuju i izvršuju zapovedi starijih.
 - 42) **Smeju li Sokoli da piju alkoholna pića?**
 - Ne smeju, jer je alkohol otrov, koji će otrovati i onoga ko pije i njegovo potomstvo.
 - 43) **Smeju li Sokoli kockati?**
 - Ne smeju, jer kockanjem čovek može da upropasti i sebe i svoju porodicu i sav svoj imetak.
 - 44) **Koji je najteži greh Sokola?**
 - Najteži greh Sokola je kršenje sokolske discipline, rušenje narodne sloge time što se ne poštuje i ne voli jednako svaki Soko ma koje vere bio, zatim opijanje alkoholnim pićima, psovka i nedostojno ponašanje.
 - 45) **Sme li u Sokolu postojati verska razlika?**
 - Ne sme, jer ko deli Sokole po veri, taj nije Soko. »Brat je mio, koje vere bio.«
 - 46) **Sme li u Sokolu postojati plemenska razlika?**
 - Ne sme, jer Srbi, Hrvati i Slovenci su jedan jedinstveni jugoslovenski narod.
-

Svako treba da se pretplati na „Sokolića“ već pred novom godinom, da bi mogla Uprava sokolskih listova da zna, u koliko primeraka treba da izidje prvi broj u novoj godini

- 47) **Kakav je odnos Sokola prema narodu i otadžbini?**
 - Svaki Soko treba da ljubi pravom i iskrenom ljubavlju svoj narod i otadžbinu, a kada zatreba da i svoj život za njih žrtvuje.
- 48) **Sme li Soko izdati svoju domovinu?**
 - Ne sme, jer izdajice su najveći zločinci, koje prezire svako i koje će zadesiti najteža kazna.
- 49) **Nabroji nekoliko sokolskih listova?**
 - »Sokolski glasnik«, »Sokolić«, »Soko«, »Naša radost«, »Soko na Jadranu«.
- 50) **Kakav je položaj žene u Sokolstvu?**
 - Sokolstvo daje ženi ista prava kao i muškarcu. Što se tiče telesnog odgoja, žene odgajaju žene, a muškarcu muškarce. U vršenju dužnosti u Sokolu žena ima ista prava kao i muškarac.
- 51) **Koji je sokolski praznik?**
 - Sokolski praznik je 1 decembar, kao dan uspomene na naše ujedinjenje, koje je bilo 1918 godine. Toga dana se prevode deca u naraštaj, a naraštaj u članstvo i polaže se zavet.
- 52) **Kaži nekoliko sokolskih i narodnih izreka?**
 - »U zdravom telu zdrava je i duša«.
 - »Ko pije Soko nije«.
 - »U čaši se utopi više ljudi nego u moru«.
 - »Ko ne živi štedno, umire bedno«.

- »Ko nije točan nije ni častan«.
- »Bolje prazan džep nego prazna glava«.
- »Bolje znanje nego imanje«.
- »Manje zboru, više tvora«.

53) **Kakve osobine moraju imati Sokoli i Sokolice?**

— Sokoli i Sokolice moraju biti: karakterni poslušni, hrabri, izdržljivi, hladnokrvni, odlučni, verni, točni, poverljivi, iskreni, pravedni, skromni i poštteni.

54) **Što su to sokolski sletovi?**

— Sokolski sletovi su sastajalište više sokolskih četa, društava ili župa na jednom određenom mestu u cilju vežbanja, širenja bratstva i sokolske misli.

55) **Gde su bili najveći sokolski sletovi?**

— Najveći sokolski sletovi bili su u Pragu, a kod nas u Ljubljani i Beogradu.

56) **Je li naše Sokolstvo udruženo sa Sokolstvom drugih naroda?**

— Naše je Sokolstvo udruženo s poljskim, češkoslovačkim i ruskim zagranničnim Sokolstvom. Taj se Savez zove Savez Slovensko Sokolstvo.

57) **Ima li sokolskih društava i u neslovenskim zemljama?**

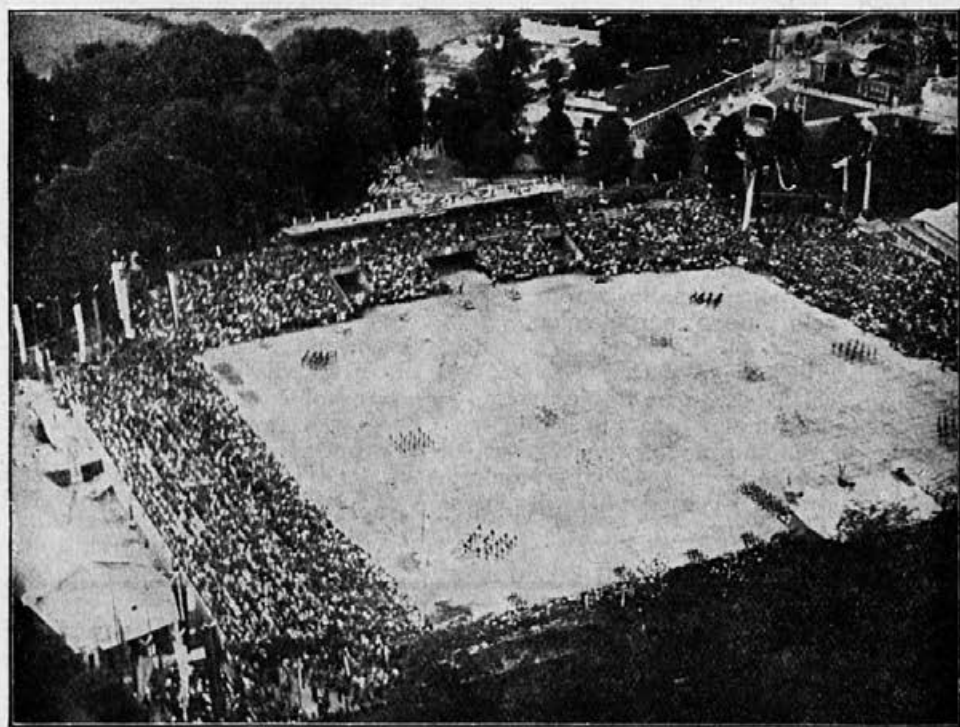
— Gde god žive Sloveni u većem broju, tu je i sokolskih društava. Tako ih je na pr. u Austriji, Nemačkoj, Francuskoj, Engleskoj, a najviše u Americi, gde žive slovenski iseljenici.

58) **Je li važan naraštaj u Sokolu?**

— Naraštaj je u Sokolu veoma važan i zato treba njegovom odgoju pokloniti najveću pažnju. Kakav bude sokolski naraštaj, takvo će biti i Sokolstvo, jer »na mladima svet ostaje.«

59) **Koja je najveća kazna za Sokole?**

— Najveća kazna za Sokole je isključenje iz Sokola.

Uspomena na I pokrajinski slet u Ljubljani (sletišče iz ptičje perspektive)

Upravo je navršio dvadesetu godinu kad se venčao s jednom siromašnom ali vrednom i marljivom seljankom. Da je danas živ po krsnom bi listu preturio već i trideset i devetu godinu. On, Nikola, nije se mogao pohvaliti svojim, kako ga često nazivaše, smrdljivim životom. Odmah nakon venčanja, ni poldrug godine, bio je pozvan pod oružje i poslan na svetsku klaonicu, iz koje se je vratio tek pošto je ta klaonica u udobnim versajskim dvoranama zaključila prekid u rasipavanju ledene, izbezumljene i drečave smrti. Živeo je na frontovima kao još mnogi milijoni drugih ljudi i tek je pod konac te vatrometne igre točno i pravo shvatio u čemu se sastoji to ogorčeno neprijateljstvo među narodima. Ubio nije nikada nikoga, jer, pričao je, nisam pred sobom imao zečeve nego ljude, očeve, braću, sinove i vezalo me novo roditeljsko osećanje nakon primljene vesti o rođenju mog prvog deteta.

Da, jednog dana, dok su grmeli topovi kao mahniti, a nebo beše za sve ljude zatvoreno, smradno i gluvo, primio sam veselu vest da sam otac. U zagađenom rovu od ljudskih izmetina, vlage i krvi, gušeći se u glibu ratišta osetio sam neobično veselje čoveka kad postaje ocem. Oh, kako sam želeo kući, da kleknem do kolveke; da podignem ono malo čedo; da ga ljubim, grlim, kličem i pevam... pevam o bezgraničnoj očevoj sreći!

Bum... mm... treeeess... krk... aj... joj... majko... ah... aaaa... . . .

Bežali smo ko luđaci i tražili sigurniji zaklon od granata, koje su oko nas padale kao kiša. Tog sam dana svršio u nekom previjalištu i nakon nepune dve sedmice ponovno bejah na klaonici. Nisam doduše rdavo prošao u toj klaonici. Izašao sam iz nje s nekoliko neznatnih i izlečenih rana i s odlikovanjem na grudima.

Tako mi je Nikola znao pričati cele večeri o svojim doživljajima na fronti.

Inače je bio ljudina s nešto rastegnutim duguljastim licem. Nos uzan i kvrgav odavao je njegovom licu posebno dostojanstvo, koje je s uzanim i dugačkim usnama ukazivalo prirodnu i dosta visoku umnu sposobnost. Čeljusti snažne i vidno istaknute tromo se micale dok bi nešto govorio; jabučne kosti također izbočene, davale su njegovom licu naročito strogi i kruti izgled. Zaista, čudio sam se često, kako je ovaj čovek, ovakove spoljašnosti i uvek ozbiljnog i zamišljenog pogleda mogao u isto vreme biti onako plemenit i dobar u duši. Mnogi su ga pače smatrali grubim čovekom i nasilnikom zamo zato, što su ga sudili po njegovoj spoljašnosti i teškim, ali odmerenim kretnjama.

Kratko vreme po dolasku s fronta primilo ga je neko društvo u stalan rad. Nije rdavo bio plaćen i uživao je sa svojom obitelji nakon dnevnog napora — naročito s malim sinom, kojega je voleo više nego ikoga na svetu, sebe je zacelo mnogo manje voleo.

Rastadosmo se. Ne videh ga već desetak godina. Poslednji ga put videh jedne nedelje kad se vraćao u svetačkom odelu zajedno sa ženom i malim dečakom, valjda sa službe Božje. I samo smo se po običaju i veselo pozdravili.

Otada se mnogo toga promenilo, pa i njegov se život zacelo promenilo. Radnici su veoma mnogo prepatili, naročito u primorskim gradovima i selima, čija polja ne rode ni koliko bi pojelo par kokoši i petlova. Ova se beda jamačno odrazila i u njegovu životu, te sam ga svakako želeo naći i osvežiti naše stare uspomene.

Svaki naraštajac i svaka naraštajka, koji su već pretplatnici „Sokolića“, neka obnove pretlatu i neka pridobiju barem još po jednog pretplatnika odnosno pretplatnicu

Desilo se to jedne subote. Pošao sam u luku i promatrao je, slušao njene železne otkucaje u živoj i ludoj dinamici rada. Sunce je ožarilo zemlju da je stenjala i pucketala, a zrak beše nabijen nesnosnom zaparom — gušio je. Dim se dizao negde u snopovima, a negde neprimetno samo u prozirnim, jedva vidljivim maglicama iz brodskih dimnjaka. Odasvuda se s čelika otkidao nevidljiv i treperljiv vruć vazduh, koji davaše luci sliku jedne ogromne peći. U pozadu se mogla nazreti neka kamenita i slabo pošumljena brda, koja su strmoglavce uronila u morsku pučinu, bleskavu od sunčevog odraza.

Buka ljudi — radnika, kočijaša, mornara, činovnika, svi redom znojavi, masni i blatnjavi; žamor strojeva čija para u vrazjem kovitlaju vuče, diže, ruši, mrvli, gneči i ubija; zujanje brodskih sirena, zvona, štropot teretnih kola, trube, fućkanje lokomotiva i škripanje kočnica; metež, vrtlog znanih i nezvanih dobrih i zlih; prašina, smrad, ugljen i znoj; motori i luksuzni automobili sa slučajno zalutalim gospodama odevenih u hermelinu i njenim angorским psićem, belim kao mleko s čistom i plemenitom njuškicom. »Kako je to divno, organizacija rada savršena, trajna, tačno proračunata — matematika — divno, božanstveno!«

Prolazio sam, vrzao se, ugibao stogovima greda, balvana i dasaka, koje stremiše nada mnom i eto sad će da se sruše i da me premlave. Ljudi na usejanim brodovima do pojasa goli, a nekoji obraslih prsiju crnom i prašnjavom dlakom, radili su odmereno kao časovnik. Neobrijana lica, prašnjava i znojna pričala su čudne priče; nadimala se prsa, a ruke sve hvatale i spuštale... hvatale i spuštale.

Kud pogledaš — rad! Drvo, ugljen, žito, kamen, cement, sanduci, vreće... kotrlja se, diže i spušta.

U krajnjem ćošku mula, sam, zaboravljen, s dvadesetak radnika, pristao je toga dana parobrod s potpunim tovarom cementa. Radnici već davno započeh mučan rad na istovarivanju i što dalje rade, čini se, da brodsko korito postaje sve dublje i dublje — preti da proguta sve, i ljude, i more, i nebo, i vruga. Vinčevi štropeću i kidaju zasićen zrak; sunce žeže kao iz pakla i suši i onako suve oblake cementa u vazduhu. Nemoгуće izdržati, a rad mora napredovati bez zastajkivanja. Oči žuljaju od prašine, prsa se nadimlju polheпно za vazduhom i briznu u neizdržljiv kašalj.

Ovi su isti ljudi i pre deset, pre petnaest, pa i mesec dana radili na istome poslu, na istovarivanju cementa, pa su zato, razume se, najprikladniji za taj posao. Oni se nikada ne menjaju, jer to nije uputno, to nije korisno; oni imaju tako bogato iskustvo i nikada ne iskrvave prste u poslu, kao što se to obično dešava novajlijama, koji ne znadu pravo ni rukom prihvatiti vreće, pa zato ne izdrže u radu ni pola dana, jer im vreće do krvi ogule kožu na palcima i malim prstima. Sve to valja sumirati, na sve misliti i ništa se ne sme prepustiti ako želiš da ti se rad pravilno razvija i unosno dabome.

Redom jedan radnik, pa drugi, treći, četvrti... dvadeseti... podmeću svoja leđa pod naročito konstruisanu skelu odakle se vreća pomakne i sruši na njih... napred žuri, ne čekaj; evo zbog tebe zapinje rad i tačan, savršeno organizovani red. Radnik može i progundati i opsovati, ali tako da ga nitko ne čuje, dok se na nj više, grdi, psuje, i to što glasnije to ponosnije i s više samopouzdanja.

U tom redu opazih i jedno duguljasto crno i koščato lice; pocrnilo od sunčeve žege, isto neobrijano; čeljusti i jabučne kosti izbečile se na čoveka kao da će, eto, sad nasrnuti; zapašteni brkovi posuti su gustom cementnom prašinom, koja se usled znoja skrušava, otvrdnjava u komadiće čvrste materije. Najviši u čitavom redu, usahlj din, po svim pravilima reda podlagao je svoja koščata ramena pod vreće. Dugačke gole i mršave ruke pričale mi kako su nekada bile nabijene snagom i jakošću. Kimnuo mi samo glavom i kao potpuno tuđ, bez ikakvog znaka uzbuđenja radi ponovnog susreta, nastavio mučan rad.

Kasnije, vraćajući se kući pričao mi mnogo, mnogo toga. Ali ne beše više onog veselja, koje upoznah davno na njegovom licu. Oronuo, trom i skrhan koracao je železnim nogama i jedva, jedva čujno govorio.

Vrag odneo ovaj smrdljivi život. Što od njeg imadem osim muka — ženu, troje dece. Ajd' ih hrani, čime... cementom? Naskoro ni toga ne bude.

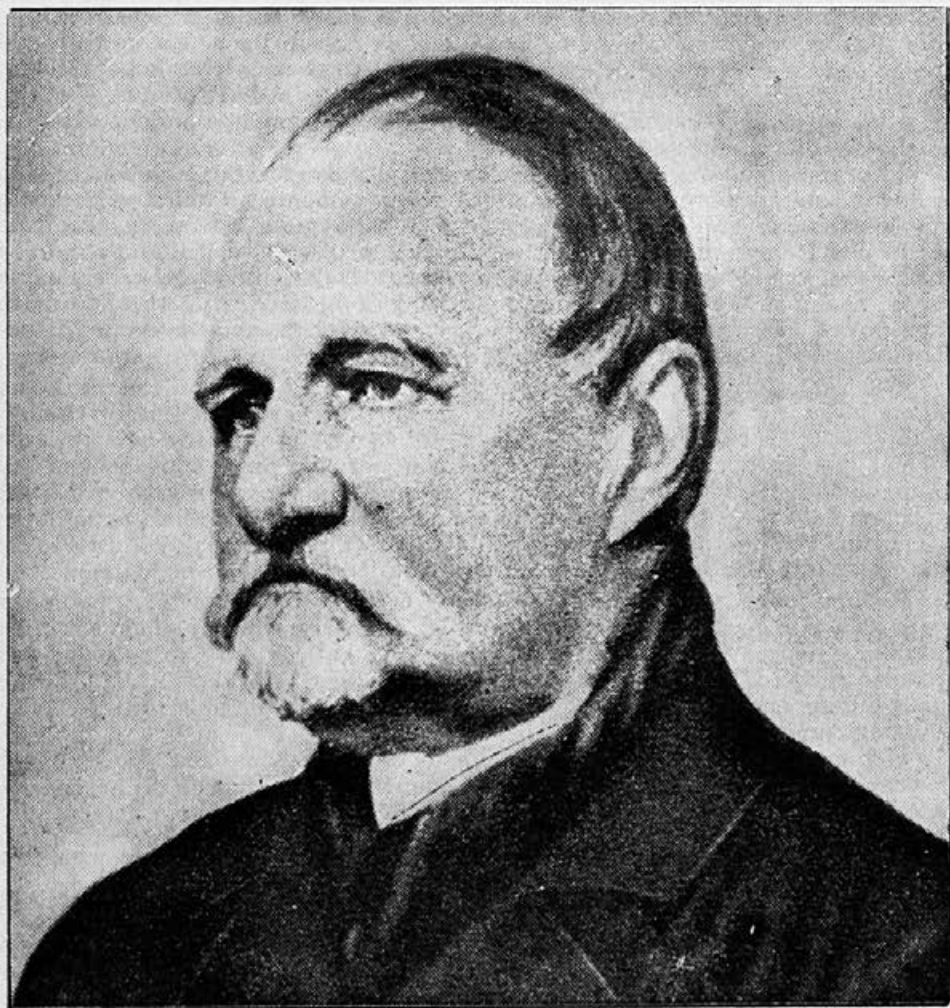
Govor mu često prekidaše jak kašalj i nakon dugog iskašljavanja ispljunuo bi sitne krvave grudice skrućenog cementa.

Evo vidiš... cement iz mojih plućiju... razdire ih, ruje i kopa... naskoro ni toga ne bude, a kod kuće beda i neimaština; pet glava pet ustiju... uh grom!...

Smrklo se. Rastadosmo se ćutke poslednjim pogledom u oči i stiskom ruku. A one oči! Žive i sjajne pričale su mnogo... mnogo o onim prošlim i teškim godinama. Zaboravio sam na tren oronulost i nemoć Nikolinog tela i obuzet sjajem njegovih očiju smešio sam se onim davnim veselim i prijateljskim smehom.

Nikola se lagano okrenuo i nepomičnim očima tiho, nečujno i sablasno krenuo u noć. Ostah na mestu i dugo se ne makoh osvežujući u mislima čoveka, koji mi se tako duboko urezao u dušu.

Kratko vreme iza toga sproveo sam Nikolu do večnog mira i blaženstva i dugo, dugo slušao tajanstveni šapat nadgrobnog betona s kojim su susedni humci bili oivičeni.

Zmaj Jovan Jovanović (Vidi članak u Glasniku!)

(Po Mileru)

Svršetak

Ko želi da bude sposoban za rad, taj ne sme ujutro predugo da leži. Kad napustiš krevet, ne smeš odmah pod vodu, jer toplina, koju ima telo kad napusti krevet, odmah nestane, već moraš najpre da izvodiš vežbe, jer s njima pridobita toplina traje više vremena. Iza kupanja ne preporučuje se vežbanje, jer se izlučuje znoj, te je stoga potrebno ponovno umivanje. Još je gore izvoditi vežbe obučen. Umivaj se stoga iza vežbanja!

Svako treba da prizna da je dnevno umivanje odnosno kupanje neophodno potrebno. Nije, naime, dovoljno da više puta nedeljno menjamo donje rublje, jer to ne odstranjuje kožne izlučine, koje bi, bez kupanja, ponovno prešle u telo i ga trovale. Ko ne odstranjuje znoj i druge kožne izlučine s umivanjem, javlja to svima svojim neprijatnim mirisom.

Kupelj i kasnije trljanje služe kao kožna gimnastika. I to, kako je napred spomenuto, čiste kožu i ugodno uplivaju na kožne živce, koje jačaju i čuvaju zdravima, što je za čitavo telo od velike važnosti. Ravnanje s kožom upliva na općenito osećanje. Koža nije samo odelo tela, već jedan od najvažnijih organa, s kojim dišemo, uravnujemo telesnu toplinu i izlučujemo štetne materije. Stoga je za svakoga zdravo, da se svakog dana nekoliko puta oznoji i odmah zatim umije. Ako se neko iza teže vežbe ne znoji to je znak, da su njegove znojnice zatvorene, a ne, kako nekoji misle, da su tako krepki i otporni, da nije vežba zahtevala od njih ni najmanjeg napora. Kožu, dakle, tog najvažnijeg čistioca krvi, ne smemo da zanemarujemo, jer je njeno komplicirano delovanje za zdravlje i život zaista neophodno potrebno. Niti želudac nije tako potreban. Čovek može više dana da živi i bez hrane. Ako je pak prekinuto ili onemogućeno redovito delovanje kože, nastupi iza nekoliko sati smrt. Treba stoga da pokažete veliku važnost na pravilno delovanje kože. Ali pri tome ne smete da zaboravljate na pluća, srce i probavne organe.

Jutarnje gimnastičke vežbe izvodite goli, jer telo na taj način lakše sačuva toplinu. Kratkotrajno, intenzivno delo sagreje također i one, koji su vrlo osetljivi prema mrazu. Pri najmanjem trljanju dobije koža toplinu, koju sačuva više vremena. Kako ne smemo da omalovažujemo pluća i srce, dakle krvni optok, izmene materije i delovanje dišnih mišica, ne smemo se također ni kod nijedne vežbe napinjati, i ako je moguće, moramo više puta da zastavljamo dišne vežbe. Pre kupanja treba da je disanje i delovanje srca umereno. Zrak, koji treba da udišemo treba da je dobar. Stoga treba da je i zimi celu noć otvoren prozor. Možemo da uzmemo toplije odevalo. Nikada ne zadržavaj daha! Diši, ako je moguće, kroz nos!

Nožne mišice vežbaj s hodanjem! Ako se nekoje mišice razbole, nije to nikakvo zlo. Potrebno je samo lako trljanje i nekoliko dana počinka.

Čuvaj se hladne vode, dok te zebe. Čim si se više s vežbama sagrejavao, tim ćeš ju lakše podnositi.

Zdravo je da se u svakoj prilici izlaže telo suncu (naročito leđa). S time osnivamo zalihu zdravlja, otkuda ćemo u kasnijim godinama crpiti snagu. Ali suncu se ne sme izlagati ležeći, već u pokretu. Ako su već stari Grci smatrali sunce za izvor zdravlja i prezirali one, kojih se nisu dotaknule zrake, zašto bi mi, koji svakom prilikom uzdižemo vreme idealnih muževa, ležali u seni? Najpovoljnije vreme za sunčanje je ujutro, jer nije važna toplina, već zrake. U leti prepustite da sunčane zrake prodru također i kroz gustu kosu do glave, i ne zatvarajte im put s različitim pokrivalima.

Ko je telesno zdrav, taj je pri urednom životu zdrav i lep. Ali ne lepota lica, već lepota tela, to znači proporcionalan stas, može ugodno da upliva na oko. Čovek nije snažan, ako ima dobro razvijene mišice ruku, ali slabe unutarnje organe. Takvog čovega često preценjuje i taj izvodi radnje, koje nadvisuje njegove sposobnosti i tako uništava svoje srce. Dobro bi bilo, kad bi se davalo nagrade za svestrano razvijeno telo, a ne za najbolje uspehe

u pojedinim granama (višebojima). Ipak ne sme da bude lepota ona, koja nas vuče k vežbanju, već zdravlje. Još se u mnogočemu greši i time zapostavlja zdravlje. Ovamo spada pre svega jelo. Ne jedi previše, naročito pak uvečer! Ne čitaj za vreme jela i ne jedi prebrzo! Ako se dobro ne osećaš, ne jedi! Čuvaj se prevelikih množina mesa! Žestoka pića daju slabe ljude! Pij vodu sa slatkim sokovima i mleko! Ko voli alkohol, pogoršava svoje zdravlje i umanjuje svoju otpornost protiv bolestima. Čuvaj se od prevelikog uživanja slatkiša, prevrućih ili premrzlih jela!

Imaj uvek čisto donje rublje! Dakle više ga puta izmenjuj! Ne nosi isto rublje danju i noću! Što si imao po danu, treba da se u noći prozračni i obratno! Najprimernije donje odelo je svilen. Vuna je prevruća. Nijedno pak ne sme da se previše priljubljuje uz telo. Za rad u prirodi i za telovežbu najbolje odgovara odelo: kratke hlačice — i svoja koža. Uvek se čuvaj tesnih ovratnika, podvezica i uopće svih predmeta, koji sputavaju ili onemogućavaju normalni tok krvi. Zračite sobe po zimi i po leti. Bolji je hladan, zdrav zrak, nego topao i slab.

Prezaposleni nemaju vremena da čiste svoje zube iza svakog jela. Stoga je najmanji zahtev higijene, da ih svaki umije barem jedanput dnevno, i to najbolje uvečer. Zube čistimo tako, da ih četkamo s prilično tvrdom četkicom, na kojoj imamo kakvo dezinfekcijsko sredstvo. Četkamo ih okomito i vodoravno, na izvanjskoj i unutrašnjoj strani. Barem jedanput godišnje idi na pregled zubiju k zubnom lekaru, i oštećene zube daj popraviti. Potrebno je također svakodnevno ispiranje grla s čistom vodom.

Lepe cipele također čine čoveka, ali samo tada, ako je noga čista. Stoga je za zdravlje negovanje nogu od velike važnosti. Neotvrđnute noge nisu otporne protiv vlage i dobar su vodič raznih bolesti. Slabe, bolesne noge učine i od tako snažnog tela nemoćno. Umivajte noge svaki dan! Barem jedanput nedeljno treba da pregledaš nokte na nogama i da ih podrežeš. Daj također i nogama zraka, da ih tako očuvaš od znojenja. Stoga treba da si više puta bos, ili pak u sandalama. Čuvaj se modernih, uskih cipela! Ako želiš da budeš zdrav, ne puši! Mladići s cigaretom u ustima samoubice su. Spavaj barem 8 sati dnevno i mnogo se kreći u prirodi!

Pamti: »Ako ne neguješ telo, ubija ti to duh, te ga smeta u postignuću postavljenih mu ciljeva!«

„Sokolić“ ima posebnu rubriku „Radovi našeg naraštaja“ za saradnike i saradnice iz naraštajskih redova

Vzorni sokolski naraščajnik

Ciril Hočevar, Studenci

(Napisal na podlagi notice čeških »Zvestij«)

V svetovni vojni je dokazalo Sokolstvo, kako sveti so mu Tyrševi nauki. Na tisoče in tisoče Sokolov se je borilo v dobrovoljskih legijah proti Avstriji za svobodo domovine. Nepregledno je število onih, ki so žrtvovali življenje za našo svobodo. Ti sokoli-junaki morajo biti vedno in povsod nam vsem vzor nesebične ljubezni do domovine.

Pa tudi vi, naraščajniki, imate svojega vzornika junaka Ljubomira Březovskega doma s Češkoslovaške, ki je padel kot junak za svobodo svoje domovine. Ko mu je bilo 14 let, je šel mladi Březovsky od doma v daljni Pariz, da se izuči natakarkstva in obenem priuči francoščine, zavedajoč se, da čimveč jezikov človek zna, toliko več velja. Ko je prišel v Pariz, je stopil v naraščaj tamkajšnjega sokolskega društva; bil je vnet telovadec in pravi Sokol. Ob izbruhu svetovne vojne leta 1914. je imel komaj 16 let. Že kot naraščajnik se je zavedal svoje sokolske dolžnosti. Prijavil se je v prvo četo čeških dobrovoljcev, ki se je baš tiste dni ustanavljala v Parizu. Na njegovo veliko žalost ga niso hoteli sprejeti, češ da je še premlad. Dečko pa je le prosil in prosil, dokler ga niso sprejeli. Že oktobra l. 1914. je odrinil z drugimi na fronto pri Reimsu. Dne 11. decembra 1914. je stal na nočni staži v odseku »Les Marquises« najmlajši češki dobrovoljec L. Březovsky. Noč je bila dokaj mirna, le tu in tam se je slišalo pokanje pušk. Nenadoma počí na nemški strani in Březovsky se zgrudi zadet v pljuča. V naročju svojih tovarišev je umiral in se poslavljal: »Nazdar dečki... imejte se dobro... pozdravite doma... pri nas... ne pozabite naše naloge... mamica kdaj te vidim... z Bogom, na svidenje... Umrl je junak-naraščajnik Sokola za svobodo svoje domovine...

Dne 11. novembra so položili zemeljske ostanke najmlajšega bojevnika za svobodo Češkoslovaške države v spomeniku narodnega osvobojenja poleg polkovnika Šveca in ostalih junakov k večnemu počitku. Načelnik francoskega generalnega štaba general Weygand je osebno prinesel z letalom urno pokojnikov pepel v Prago ter je s tem počastil junaka, ki se je na francoskem bojišču boril za svobodo. Narod, ki se je v velikem številu udeležil prenosa njegovih zemeljskih ostankov v svobodno državo, mu je izkazal poslednjo čast.

Naraščajniki! Vam naj bo Ljubomir Březovsky za zgled, kako je potreba sokolsko misel razumeti, po njej delati in če je treba, tudi za njo umreti. Ali ni tudi Vam povedal zadnjih besed: Ne pozabite naše naloge!

Vetar

Vreme u kome živimo, više nego ikada, nameće nam nove i uzvišene dužnosti prema Sokolstvu, narodu i domovini. Osobito su teške dužnosti našeg mladog sokolskog naraštaja. Naraštaj sokolske organizacije ceneći tradicije i proslavljenu prošlost svoga naroda mora uvek da ima u vidu interese nacije i želje integralne Jugoslavije. Ceneći krv, rane i razna iskušenja kroz koje je prošao naš narod dok je ugledao zlatno sunce slobode — naš sokolski naraštaj mora nesebično i oduševljeno da saraduje na delu duhovnog ujedinjenja svoga naroda. Celokupne njegove sile treba da sudeluju u tom pravcu, da bi se postigla zavidna visina kulturnih naroda. Naraštaj, koji danas, sutra ima da uzme kormilo ujedinjene domovine u svoje ruke, mora biti svestan jedinstva reda, rada i života. Taj naraštaj, koji danas pretstavlja uzdanice naše zdrave sutrašnjice, pozvan je da bude zemlji i narodu što i krila ptici, što i so hljebu, što i duša čoveku. Dužnosti se moraju udvostručiti u radu za opšte dobro, ako mislimo da koristimo celini naroda, Slovenstvu i čovečanstvu. Fizičko jačanje tela, oplemenjivanje duše i srca i svestrano usavršavanje čoveka mora da bude zadatak današnjeg vaspitanja i obrazovanja. Ništa bez nacrt, ako mislimo da nam budućnost bude lepa i zdrava. A ti naraštaju, nado naše budućnosti, radi trezveno, smišljeno i oduševljeno na ostvaranju svojih ideala. U mladanoj duši nosi plemenite težnje, koje će uroditi dobrim plodom. U tebi, mladi sokolski naraštaju, leži blesak i sjaj domovine. U tebi je iskra ćudoređa i vrlina. To su tvoje dužnosti, mladi naraštaju, ako misliš da svome narodu budeš svetište, a ujedinjenoj domovini sunce večnog života i radosti.

Naraštajke i naraštajci, upozorite i umolite svoje roditelje i svoja sokolska društva da vas pretplate na „Sokolića“

Pet let

Marijana Željeznova-Kokalj

»Pet leta svojega življenja bi dal, če bi imel sina!« je vzdihnil priletan mlinar in se zagledal v bistro vodo.

»Pet let?« ga je vprašal neznan glas za hrbtom.

Mlinar se je ozrl in prestrašen izbulil oči. Neznanec se je nasmehnil votlo in ga nepremično zrl s steklenimi očmi.

Mlinarja je oblila zona. Od strahu se ni mogel ganiti.

»Odloči se hitro, kajti moje ure so štete!« je dejal neznanec. »Živel bi rad še pet let... Videl bi rad svojega sina, ki je v ječi. Čez pet let bo prost... in objel bi ga rad še enkrat!«

»Če je tako, pa mi vzemi pet let življenja, samo sin naj se mi rodi!« je dejal mlinar.

»Imel boš sina... Še letos... Dober bo... Toda umreti boš moral pet let preje, kakor ti je namenjeno! Zbogom! In hvala!« Neznanec je izginil pri zadnji besedi tako naglo, kakor da se je pogreznil v zemljo.

Mlinar se je tresel od strahu. Sedel je dolgo ob vodi.

»He, France, kje si?« ga je poklicala žena. »Že vse dopoldne te iščemo kakor šivanko! Ti pa sediš tu in kradeš Bogu dan!«

Približala se mu je in v strahu obstala. »Za božjo voljo, kakšen pa si!« je vzkliknila z grozo. »Osivel si... Oči so ti udrti... Ali si bolan?«

Mlinar je odkimal in dejal: »Sina bova dobila!«

Žena se je prekrižala: »Ješča, kaj blebečeš! Kaj se ti meša?«

»Sina bova dobila,« je trdovratno ponovil mlinar in jo pogledal z mrtvaškimi očmi.

»Bolan si!« je kriknila žena. »Vstani in pojdi leč!«

Mlinar je s težavo vstal. Noge ga niso držale in žena ga je komaj vjela, da ni padel v vodo.

Prijela ga je pod roko in počasi sta stopala proti mlinu.

Petar Petrović Njegoš (Vidi članak u Glasniku!)

»Komaj čakam, da se vležem,« je spotoma dejal trudno. »Ampak sina bova imela, ali slišiš?«

Ženi se je zavrtelo v glavi in je vzdihnila: »Krišča, če je zbolel!«

Mlinar je ležal več tednov. In ko je vstal, je počasi hodil okoli mlina ko starček. Govoril je malo in v gostilno tudi ni več zahajal. Najraje je posedal ob vodi, zrl v valove in si mislil: »Pet let svojega življenja sem dal za sinovo življenje!«

Ženo je skrbelo mlinarjevo zdravje. Stregla mu je, kolikor je pač mogla. Kuhala mu je najljubša jidla in rada posedala poleg njega. Toda on jo je podil: »Pojdi delat — za sina! Jaz ne morem!«

Žena je delala s skrbjo in veseljem. In sredi tihe zimske noći, ko je počivalo mlinsko kolesje, je povila sinčka.

Mlinar je bil nepopisno vesel otroka. »Splaćalo se je dati zanj pet let življenja,« si je dejal večkrat. Nosil je sinčka, preden je zaspal; igral se z njim, ko je stegoval ročice in pel mu je ob zibelki. Bil je ko izpremenjen. Začel je delati in si žvižgati med delom.

Sinček je rastel v srečo roditeljev. Mlinar je pozabil na pet prodanih let življenja. Iz sinčka se je razvil marljiv sin. Odpravljaj se je k vojakom. Z očetom sta sedela ob vodi in kramljala o načrtih po sinovi vrnitvi.

Nepričakovano je začutil mlinar pri srcu krč. Postalo mu je slabo. »Pet let,« je vzdihnil, »pet let bi še rad živel.«

Sin je zmočil žepno rutico in jo položil očetu na prsi. Tedaj je zatulil vihar in dvignil prah. Mlinar je začutil na levi rami pritisk koščene roke. Ozrl se je in spoznal neznanca.

»Si prišel?« je odgovoril neznanca.

»Sem,« je votlo odgovoril okostnjak, ogrnjen v razpadle cunje.

»Živel bi rad še pet let... Vnuke bi rad videl... Potem bi vedel, da nisem zastoj živel.«

»Usmiljen si bil nekoč z menoj,« je dejal okostnjak, »in rad ti povrnem usmiljenje. Pet življenskih let ti pač ne morem dati, odstopim ti pa lahko pet let večnosti. Hočeš?«

»In še kako rad!« je vzkliknil mlinar.

»Pa živi!« je odvrnil neznanec. Spet je vstal vihar s prahom in neznanec je izginil.

Mlinar je živel dolgo. Okoli njega so skakali vnuki. Pokopal je skrbno ženo, pokopal vse svoje tovariše. Onemogel se je potikal okoli mlina sebi in drugim v nadlego.

»Umrli bi rad,« si je dejal, ko je sedel ob vodi. Med viharjem in treskanjem je priplaval predenj neznanec.

»Umrli bi rad?« ga je vprašal neznanec. »Umreti pa ne moreš pet večnih let... Tako sva se domenila.«

»Reši me življenja,« je prosil mlinar.

»Jaz te ne morem rešiti... Najti moraš osebo, ki bi bila voljna prevzeti tvoje življenje... Kupčije z večnostjo se ne morejo podreti tebi nič — meni nič!« mu je objasnili okostnjak.

»Pa kdo bi mi storil to?« se je spraševal mlinar. Spomnil se je vseh prijateljev, na ženo je pozabil. Tedaj je priplaval prozoren duh k njemu in mu dejal: »Mlinar, moj mož, kaj te tare?«

In mlinar ji je potožil svojo nadlogo.

»Jaz pa rada sprejemem mesto tebe kupno pogodbo, le da boš našel zaželjeni mir,« je dejal ženin duh.

Mlinar se je nasmehnil. »Vedno si še dobra, rajnka!« Priporočil je dušo Bogu in umrl.

Mlinarja so našli mrtvega. Pokopali so ga in molili za mir njegove duše, ki se je v smrtni uri že umirila.

Materin duh pa je plaval nad mlinom in plava še danes. Nikoli se ni umiril in se tudi ne bo. Večnost ni razdeljena na ure, dneve in leta...

Mir pepelu njegovu . . .

A. Mihec, Sl. Radenci

Godine 1916 povlačila se je naša junačka vojska kroz divlje arbanske gudure prema nepoznatom cilju, tvrdo verujući u pobjedu pravde. Pred njom je išao naš veliki Vođ-Osloboditelj Petar I, kao nekada Mojsije pred Izraelićanima. Na svakom koraku umirujuće žene, deca, vojnici, a u zraku crne vrane, koje čekaju na žrtve...

Na nekom klancu zastade grupa izglednelih vojnika, da se rastanu od onih, kojima sudbina nije bila namenila, da dočekaju naše oslobođenje. Gavrilo Perušić nije video svoju ženu i rođenog sina Mirka od 1912 godine, jer je po balkanskom ratu nastupio svetski. Baš je Gavrilo mislio na svog Mirka, kad začuje među umirajućima nežni dečji glas: »Ta-ta, ta-ta! Gavrilo počeo srce jače da kuca. Primakne se bliže i pogleda. U snegu je ležao mlad dečko, pravi skelet poluotvorenih ustiju.

To dete beše — njegov Mirko. Ne da se opisati uzbuđenje i radost, koja je snašla srećnog oca. Gavrilo digno sina, privije ga na grudi i ponese sa sobom sve do Soluna, gde su mu lekari jedva spasili život. Docije odvedu Mirka u Alžir u jednu francusku školu, gde se je razvijao u krepkog momka. Stalno se je javljao ocu na solunski front i majci u nesrećnu zarobljenu zemlju.

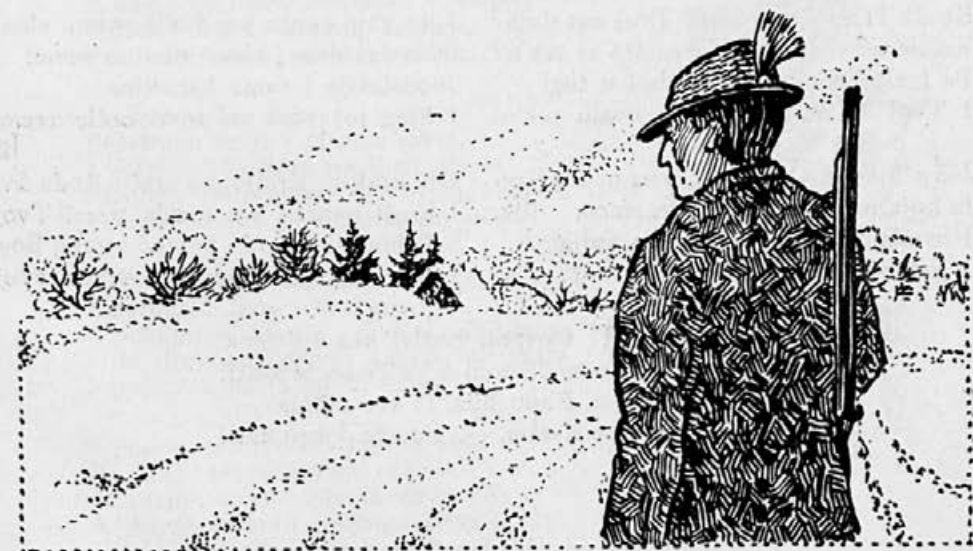
Koncem godine 1918 dobije Gavrilo od Mirka pismo, u kojem mu javlja, da se je odlučio u dobrovoljce, jer ne može da trpi, da on živ i zdrav ostaje kod kuće, dok domovina čami u sramotnom ropstvu. Otac mu odgovori, da je ponosan i srećan na toliko njegovo rodoljublje.

Mirko je primljen u dobrovoljački bataljon, koji je brzo krenuo na solunski front. Izgleda pak, da mu nije bilo suđeno, da zagrlji svoju majku u slobodnoj domovini.

Kad su naše junačke čete jurnule, da oslobode zemlju, među prvima je bio i naš dobrovoljac Mirko. Po slomljenom frontu zauzimahu je redom grad za gradom sve po geslu »sloboda ili smrt«. Ovaj uspeh je zadivio celu Evropu, a i samo neprijatelje. Među poslednjim trupama, koje stigoše u Niš, bio je i Gavrilo Perušić. Pošto je odred imao odmor, razgledavao je Gavrilo grad, misleći na svog Mirka. Slučajno naleti na groblje, u kojem je oplakivala mnoga majka svoga muža ili sina. Grobovi behu okićeni cvećem i svećicama. Najednom Gavrilo zastade. Gotovo mu se smrklo pred očima. Na bližnjem grobu pročita sledeći natpis: »Mirko Perušić, dobrovoljac, koji junačko pogibe pri zauzimanju Niša«. — Nesrećni otac pade na sinov grob i kroz suze šapnu: »Mir pepelu njegovu!«

Za nekoliko dana stiže Gavrilo svojoj kući, gde ga dočeka žena. Tu se pomeša žalost i radost i kadgod bi se setili svoga Mirka, ponosno bi izrekli: »Mir pepelu njegovu!«

Tako se je, eto, sticala sloboda i nije samo puka fraza, kad se veli, da je naša država sagrađena na kostima naših najboljih junaka. Te i takve misli neka nas okupe uvek, kad proslavljamo naš najveći narodni praznik 1. Decembar.

Naši pesnici

Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru I — Kralju ocu — Oslobodiocu

rođen na Cetinju 17 XII 1888 godine, stupio na presto 17 VIII 1921 godine

Dr. V. V. Rašić, Beograd

Kraj kršna Oca, Viteza roda Svoga,
Rodi Te Majka divotna, uzorita,
I vrže Silna sa trona lovcenskoga
Znamenje sveto zbog roda plemenita.

Ti shvati Oca i samu Majku Svoju.
Al' više svega Ti shvati narod ceo,
Poznade život: u stalnom samo boju!
I pregnu snagom, diže mu s oč'ju veo!

I dok je Praded s trešnjevim Turke
A Austriju još Deda zakačio, [tuk'o
Ti si ih s Ocem i s nama sve dotuk'o
I silno delo Vrhovnog dovršio!

Ko da Ti ne zna trnovit' Tvoj put dugi?
Ko da ne prizna iskustvo što si tek'o?
Pa ipak Tebe ne svlada bol u tugji
I Tvoj Ti narod odavno hvalu rek'o!

Još s Tvojim Ocem, Velikog našeg Kra-
Iz boja u boj iš'o si vedar, smeo, [lja,
I svuda borce bodrio kako valja
I jednog dana pobedu doživeo!...

Od Kumanova Bitolju i Jedrenu
Na Bregalnicu i Drenek, kam i hrido,
Pa preko Cera, Suvobor', Kolubare
Kroz Albaniju čak na Krf i na Vido!

U moru samom i preko sinjeg mora
Na Gorničevo i preko Dobrog Polja,
Kajmakčalana, Jadrana i tma gora,
Segedin', Graca, triglavskih dugih polja.

Sve si to preš'o u borbi za slobodu
I držec' s vojskom granice naše nove,
U ime Oca objavi našem rodu:
Ujedinjenje, — Majčine prve snove!

I da nam sunce sve bolje svima sine
Ti redaš dela i bacaš plodno seme:
Jugoslavija i same banovine
I Steg još novi za novo bolje vreme!
[ga,

Oh, kraljuj, Kralju, na sreću Roda Svo-
I kreći napred k'o negda preci Tvoji,
S Tobom je narod i pomoć samog Boga,
Imaš blagoslov: žudimo svuda svoji!

Neka Ti Gospod poživi sva tri Sina,
S Kraljicom dičnom neka Te sreća prati:
U Domu, Rodu bila Ti sve milina,
Dobrome Kralju, — i Bog će dobro dati!

Rodio se ko Soko
Usred Beograda;
Vožda slavnog potomak,
Našeg roda nada.

Njegov pokret prvi jak
Snaga vođe rodi,
A reč prva beše klik
I pozdrav slobodi.

Prvi hod mu sokolska
Razmahnuo krila,
I letom se uzvio
Mlad ko cvet aprila.

Obleteo Avalu,
Sljeme, Jadran plavi,
I uspeo na Triglav
Da se Istri javi.

Zakucala srca sva,
Brat stao uz brata,
I sad kruže gordo s njom
Sva sokolska jata.

Nad međama šestare
Na sve četiri strane;
Svoju zemlju spremni su
Svi složno da brane.

I svi kliču Sokoli:
Zdravo sa svih strana!
Sa Morave, Triglava,
I plavog Jadrana.

Ista krv smo, jedan rod,
Istog roda nada;
Predvodi nas Soko mlad
Iz kraljevskog grada.

Danas u čast njegovog
Svetlog rodendana
Kliknimo mu gromko svi
Složno sa svih strana:

Zdravo, vodo kraljevski
Svih sokolskih četa!
Živeo nam na slavu
Mnogo, mnogo leta.

Posveta bratu Engelbertu Ganglu, I zameniku starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije povodom njegove šezdesetgodšnjice rođenja

S. Spasić, Apatin

Posle turobnih i oblačnih dana,
Kad sunce jarko prosu svoje zrake,
A zemljom jeknu zahvalno »Osana«, —
Polete Soko sa kršnog Triglava
Put naših sela, varoši, palanke.

Preleće dole, dubrave i gore,
Prostrana polja i pitome ravni,
I reke bučne koje prošlost zbore
Mladom potomstvu dostojnih sinova,
Dičnih junaka i vremena slavni!

Diže se smelo duž plavog Jadrana
I ogranaka Šare i Balkana,
S poštom se klanja vrh Kajmakčalana,
Gde drevnog carstva srušise se vrata
I poče era naših novih dana.

S ponosom širi soko snažna krila,
Pa kliče svoje mnoge sokoliće
Sa raznih strana gde je slava bila;
A odjek carstvo prolama čitavo,
Jer milijoni grla grme gromko: Zdravo!

Од рођења твога петнаест је лета,
 Кад се твоја слава разви широм света!
 Петнаест је лета прошло благодатања
 Од кад се појави у осветку зоре
 И нова нам горда даде поуздања,
 Да смо увек спремни за снажне напоре.
 Петнаест је пуних и срећних година
 Од како се изви из крви и рана
 И од како наша дична домовина
 Светлуца у сјају и белини дана.
 Петнаест је лета поноса и славе
 Од како си створен на оштрици мача
 И од кад је Вођа — крунисане главе
 Срушио у бездан грозног угнетача.
 Петнаест година славимо слободу
 Дивећи се твоје бесмртноме сјају
 И ширећи братство у нашему роду
 Где се мир и слога вечно величају.
 Петнаест су лета твоје надмоћности
 Дизале у нама веру и прегнућа
 И блистале сјајем сунчане светлости

Дајући нам Вишијег творца надахнућа.
 Повеснице наше ти си звезда нова
 И највећи симбол данашњег доба,
 Јер си нас решио ронскијех окова
 С којима се сруши сва пакост и злоба.
 Нашега живота најсветији дане
 Будућности наше ведрино и сјају
 Са тобом су наше душе обасјане
 Јер си нас привео братском загрљају.
 Зато у знак твоје величине праве
 Соколског поноса и знамења твога
 Развићемо своје соколске заставе
 Стојећи пред тобом ко пред свемоћнога.
 А ти ћеш нам светле казивати путе
 Кроз времена дуга будућности здраве
 А ми ћемо твоје целивати скуте
 И ка твојем сунцу окретати главе.
 Нашега живота ти си празник свети,
 Узвишена вера нације нам миле
 Свака наша ми'о данас теби лети
 Да уздигнеш моћи, да оснажиш силе.

Ујединјење — у Београду 1 XII 1918 године

Dr. V. V. Rašić, Beograd

Dosta smo bili prosti, neznani,
 Dosta smo bili mržnjom kovani,
 Dosta nam puta cepaše grudi,
 Dosta patismo s ludih neljudi;
 Dosta nam puta vadiše oči,
 Putali noge da napred kroči,
 Živismo dugo u ropstvu teškom, —
 Al' ipak, ipak borbom viteškom
 Prenusmo jednom! Snažno i smelo
 Vinusmo život za sveto delo!
 I Tebi, Majko, — oh, Majko mila,
 Letimo sada na svoja krila!
 Raširi ruke, primi nas redom,
 Uvenčaj slavom, čašću, pobedom, —
 Stisni nas, Majko, na grudi tvoje!...
 A Sveta pesma nek' Bogu poje
 I odjek leti nebesnom svodu:
 »Napred za Kralja i za Slobodu!«

A sada složni, mudri, valjani,
 Budimo orni, budimo znani,
 U slozi samo crpimo snagu
 I ljubav bratsku, slobodu dragu,
 Poštu, istrajnost, korisna dela,
 Sa čistom dušom i vedra čela!
 Neka nam polja, livade, njive
 Bujnim životom svuda ožive,
 S bogatih žetva nek' svuda plane
 I sreća sama nek' svuda grane,
 Neka nas sunce od svuda grije
 I toplo srce za srce bije, —
 Nek' srce srcu s ljubavlju zbori,
 Do neba samog neka se ori:
 Stisni nas, Majko, na grudi tvoje!...
 A Sveta pesma nek' Bogu poje
 I odjek leti nebesnom svodu:
 »Napred za Kralja i za Slobodu!«

Други »Први децембер«

Ivan Albreht, Ljubljana

Naša pravda ni končana
 in naš krov ni dograjen,
 jedka še skeli nas rana,
 ki jo seka meč strupen.

Toži Istra, Bazovica,
 Gospa sveta plaka v noč,
 nemo mati mučenica
 sina kliče na pomoč.

Oj, le plakaj, oj, le toži,
 seme tvoje so solzé,
 Sokol — sinko vse jih vsrka,
 ž njimi si krepí srcé!

Mati naša, mati sveta:
 Istra, Jadran, Korotan,
 danes Sokol — sin obeta,
 da povede v nov te dan!

Prvome Sokolu Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru I

Prigodom 45 rodendana

Joso Matešić, Generalski Stol

Cetrdeset peto ljeto
Navršuješ ovih dana,
Pa Sokoli k Tebi eto,
Duhom hrle sa svih strana.

Cestitaju da Ti smjerno,
I požele sreću svaku;
Koju svako srce vjerno
Zeli Tebi — Div — Junaku!

Koji prede kroz Golgotu,
Iz domaje u tuđinu,
Kad je dušman uz strahotu
Gazio nam Otadžbinu.

Kao Heroj trpio si —
Nikad nisi klonut znao;
U viziji vidio si
Zašto mnogi brat je pao...

Vojsku hrabru proveo si
I kroz klance jadicovce, —
K slobodi nas doveo si
Kano pastir svoje ovce.

Spasio si zemlju ovu,
Kad svi pamet pogubiše;
Dao si nam sreću novu
Koja proći neće više.

Jer ju branc Sokolovi,
Što kliče sred svog slavlja:
»Nek Te nebo blagoslovi —
Najvećega našeg Kralja!«

Kroz svu nam Jugoslaviju
U gromovni glas se spaja
Sokolova poklik sviju
Živi, Kralju, na mnogaja!

Božić

Gustav Strniša, Ljubljana

Ali je v nas prerojenje,
zdravje, veselje in moč?
Ali je mir v naših dušah
nocoj, ko je sveta noč?

Ali so vsi bratje složni,
polni prijateljstva, nad,
ne pa zavistni, otožni,
ali nosimo v srcih pomlad?

Zvezde pobožno gorijo,
Kristus nocoj se rodi,
upi skrivnostni žarijo
dobrim in složnim ljudem!

Нашем драгом Вођи!

Теодор Челевицки, Сремска Митровица

Брзо нам је прошла деценија једна,
Како мудро водиш наш соколски брод;
Показујеш стазу којој мора ићи
Сваки, који воли Краља и свој род
И зато Ти сваки Соко данас кличе:
»Хвала — живео нам — драги слављениче!

Задојен идејом великога Тирша,
Неуморно радиш на његовом делу;
Бринеш се, учини нас, како да створимо
Племените душе у здравоме телу.
Слога, братство, љубав и мишица јака,
То су атрибути Сокола јунака.

Шаљемо Ти поздрав са искреном жељом
Да Те Бог поживи здрава, ведра, чила;
Да нас напред водиш и да буде сретна
С Тобом и са нама отаџбина мила;
Да газимо раздор и душмана клета —
Здраво! брате, вођо, на многаја лета!

Molitva Sokolića

Nevenka Novaković Pišteljić, Daruvar

Tebi se molimo pravedni Tvorče:
Čuvaj nam, o Bože, krila naša mlada
i dušu našu, da s podlosti dušmanske
u mladome telu ne pati i strada.

Čuvaj, o Bože, snaži oči bistre
Sokolova braće, što nas budno paze,
da zdravim telom zdrava duša vlada,
da nas savest vodi preko čiste staze!

Očuvaj nas, Bože, ptičurina onih,
što po mirnom gaju domovine naše
svoja gnezda vijū, i s crnom dušom,
našu mirnu decu rivaju i plaše!

Daj nam, Bože, snage da u našoj slozi
odgnati možemo te crne proroke,
što tuđina služe, i za novac seju
poljima našim mržnju i proke!

Blagoslovi, Bože, sveti bratski Hram,
koi je podigla ustrajnost i sloga
bezbrojnih bića, što u srcu svome
nose čistu ljubav za braću i Boga!

U tu čvrstu zgradu — bez razlike vere,
što su naši pretci digli za svoj rod —
podeli i od sad: Ljubav, mir i slogu
moli Ti se, moli Sveslovenski rod!

Prvi sneg

Žika Nikolić, Vera kod Vukovara

K'o od ruža promaleća
Snežno — bela kiša cveća
K'o srebrenе male ptice,
Veju... veju pahuljice...

Mlačež pa i školska deca
Rano jutrom snegom jure,
Ne boje se što sneg veje
Ne boje se snežne bure...

Evo snega... Evo zime
Lete čavke, vrane gaču
Deca srećna vesele se,
Grudaju se, viču, skaču...

Ispod magle talasave
Prodire se strmi sneg,
Sve poljane i dubrave
Pokrio je prvi sneg.

Ošabni jelen

A. Francević, Ljubljana

Pavluha nima sluha,
dokler mu kdo hrbta ne nabuha.
Narodna rečenica.

V ogradi sta živela dva jelena
z družino lepega plemena.
Močan tirolec bil je prvi,
šibkejši sika pa japonec je po krvi.
Za dnevom dan poteka v božjem miru,
sledov nikjer nobenih o prepiru.

A nekđaj sam hudobni duh
tirolcu v srcu vdahnil je napuh.
»Poslej zavladam sam,« naduto sklene,
»čemu še druge gledal bi jelene?«
In neko jutro jame ga suvati,
od jasli ga podi po širni trati
in vsak dan siko goni paša kruti,
miru ne da mladiču ne košuti.
Potem krvavo sine sonce rano:
tirolec siki v bok zaseka rano,
na tla ga vrže pa z rogmi ga bode,
skruneč pokojni kraj svobode.

Da muk odreši bitje onemoglo,
skoz glavo mu čuvaj požene kroglo.

Še ni dovolj. Da park njegov bo ves,
tirolec, besen kakor lovski pes,
zaganja zdaj se v vdovo in sirotka,
ki plaho begata ko janjčka krotka.
Da ukroti razjarjeno zverino,
gospod zagradi bridko karabino.
Kot da mu za peto je sam hudir,
spusti morilec se v neznanski dir,
prestrašen bega, divje skoke tvega
po osem metrov daleč, po deset,
na levo zdaj, potem na desno spet.
Gosi tepta rogati vrag,
plamencu zlomi vitki krak.
Za časek ob grmovju si oddahne,
z ušesi striže tankosluh.
Kar počī puška, jelen pa omahne:
za večno se mu izkadi napuh.

Sokolskoj četi

Žika Nikolić, Vera kod Vukovara

Sokolska četa, mala na selu
Uprava njena agilno radi;
Da sokolsku ideju podigne više
Boljem napretku i boljoj nadi...

Omladina svesna sokolskoj misli,
Stupa u članstvo, veselo i rado,
Znajući da time sa svojim članstvom
Širenjem Sokolstvu povećavaju stado.

Oh, kako je lijepo biti Soko,
I sokolske misli prevoditi kraju;
Ali pokraj svega treba biti
Uzor četi i svome rodnom kraju...

Ustrajte, Sokoli, na diku našu
Veselo u vežbi širite krila
Neka se s nama diči i diže
Naša otadžbina Jugoslavija mila.

Blago nama Sokolići

Ivo Majcan, Senj

Blago nama Sokolići,
blago vama majke drage,
kad su vaši mali ptići
sinci jedne majke Slave.

Petnaest leta brzo minu
otkad sunce na nas sije,
zato majka veli sinu
nek za dom mu srce bije.

Pa kad jednom dođe hora
lačati se oštra mača,
svaki sin to činit mora
da nas dušman ne nadjača.

Jer za naše što bejaše,
za dom sveti i za Kralja,
već odavna u red staše
Sokolovi kako valja.

Kajmakčalan zadnji beše
koji vidi polet rada,
vidi snagu kako strese —
besnu mržnju tudeg roda.

Jer na reči smelog lava:
»U slobodu il' u smrt«!
poleteše do Triglava —
i dušman kleti bi satrt. —

Na delo za resnico in pravico!

Fr. Rojec, Ljubljana

Usojeno ljudem vsem je
le kratek čas živeti;
zakaj rojeni smo, nihče
ne more doumeti.

Tajinstveno vprašanje to
belilo še bo glave;
pač mnogo ugibanja še bo,
a brez rešitve prave.

Nam pač od neke se strani
razlaga ta uganka
v svoj prid in v tlačenje ljudi,
ki jim spoznanja manjka.

Zato sam glej in premišljuj,
pa našel boš resnico,
opr t na njo pot nadaljij
in zmagal boš krivico.

Laž in krivica sestri sta,
vir bede in trnjenja;
resnica nas privede pa
do boljšega življenja.

Pinč

Anton Francevič, Ljubljana

(Basen.)

Ob lučih lučke se razvnamajo
in mali velike posnemajo.

Ta misel me obšla je oni dan,
ko bil za mizo krog ljudi je zbran,
od vseh vetrov sveta v naš kraj
priganan.

— »Jaz v Afriki sem črncem bil glavar,
po dneih obilja mi še zdaj je žal,«
razušno de Pan Doležal.

— »Westfalske rude gospodar,«
pripomni malomarno Jan Trbovec,
»razsipal sem z loparji novce
a danes skromen sem trgovec.«

— »Jaz bil sem v Siamu minister,«
oglasil se košato Bister,

ki so zamizniki mu rekli: mister.
— »V Braziliji imel sem lepo reč,
za kavo vselej zmanjkalo je vreč
in z njo smo ko z drvni kurili peč.«
— »Tovorno ladjo sem imel.« — »A
jaz tovarno,
največjo pač v deželi Jona Linča.«
— »A jaz vozač Semjon, jaz bil sem
knez,

veliki knjaz, resničen Krez,«
se znaša, potrepljavši psička Pinča,
in pokrepča se z vincem dalmatincem.
Nato pa, čudo! Pinč od sebe dá:
»Hov! Slušajte menjá,
velmožna gospodá,
ja byl v Rosiji bernhardincem!«

Sokolu

Ferdo Suhodobnik, Pribič

Oj sokole sivi!
Ti se dižeš nebu nad oblake
Iznad zlobe i nepravde svake!
Bliže suncu izvoru topline,
Bliže sv'jetlu, a dalje od tmine! —

I naše se duše neka dignu!:
»Prosvjetom, slobodu da postignu!«

Oj sokole hrabri!
Tvoja krila gibaju se snažno!
Tvoje srce uv'jek je odvažno
U onoj nam velikoj visini
Na beskrajnoj nebeskoj pučini! —

»I naše nek' t'jelo bude snažno,
A srce plemenito, odvažno!«

Oj sokole smjeli!
Tvoja su se savršena krila
Od vječitog gibanja razvila,
A gibanje život Ti podaje,
»I naše se neka giba t'jelo,
Da postane odvažno i smjelo!«

Oj sokole brzi!
Ti se zato uv'jek k suncu dižeš
I druge nam ptice sve prestižeš,
Ko da želiš pokazat i nama:

»Sunce daje pravi život Vama!
Bez sunca Vam nema tu života,
Ko bez srca ljubavi, dobrotal!«

Oj sokole dični!
Ti se zato uv'jek u vis dižeš
I druge nam ptice sve prestižeš,
Ko da želiš izreči i nama:

»Ta slovenska duša je u Vama,
Koja se nad sve ostale diže,
Koja zato neka sve prestiže!«

Što toplinom sunca tek postaje!

Kralj Matjaž

Ivan Albreht, Ljubljana

Zbor deklet:

Kaj res je mrtev kralj Matjaž?
Kaj res ni več njegovih straž?
Povejte, bratje, ali moramo
verjeti vest to žalostno,
pred njo ukloniti glavo?

Zbor mladeničev:

O ne, sestré, naš kralj živi,
v vseh srcih kralj Matjaž živi!
Iztegnil močno bo rokó
in širom zemlje naše
grobovi ko svetišča se odpro.
Iz njih očetov, dedov slava
bo v vnuke planila kakor žareča lava
in jih razvnela, jih pognala
za praporom svobode, zmage,
da vsak od njih do slednje srage
krvi bo za svobodo stal!

Zbor deklet:

In takrat kralj Matjaž bo vstal?

Zbor mladeničev:

In ž njim se dvigne naša kri,
kjer zdaj še v sužnosti trpi!

Podajte, sestre, nam roke,
da skupaj kakor silen val,
kakor čez plan viharji
gremo nasproti zarji
in jutru tega dne!

Oba zbora:

Za narod, dom in kralja slavo
naprej, sokolska četa! Zdravo!

Slava zdravju

Fr. Rojec, Ljubljana

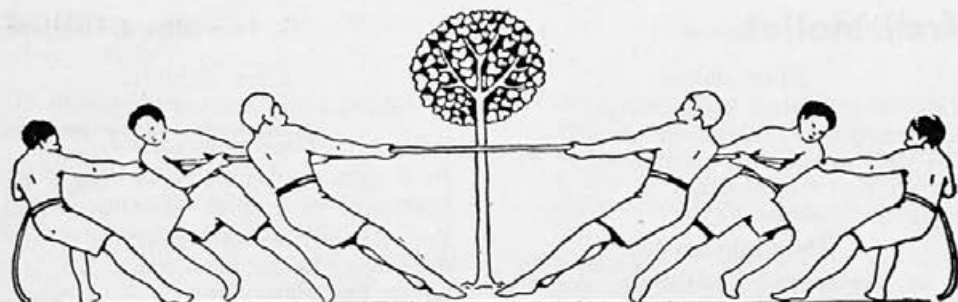
Najboljše blago
je zdravo telo;
skazi se lahko,
popravi težko!
Zato ti vsekdar
naj zdravja bo mar
in delaj povsod,
da tudi naš rod
bo zdrav in krepak
in da korenjak
vsak naš bo rojak
na srečo doma
in v slavo sveta!

Tako že učil
naš modri je ded,
a nauk ta bil
ni vredno sprejet.
Zanikrni vnuk,
trmast, neuk,
po željah srca
in spletkah sveta
je živel naprej
in padal na tej
je poti tako,

kot pada še zdaj
naš človek le v zlo
za svoj naraščaj
in narodu v kvar,
nečast in pogin.
Za vzvišeno stvar
nezmožen, trpin
in suženj strasti
ter tujih moči
naš rod je postal
in skoraj propal;
le majhen se del
je njega otel.
Ta del pa smo mi
Slovenci sedaj
razbiti na tri
države! Da kdaj
se združimo spet
in rešimo rod
še hujših nezdod,
slušajmo nasvet:
»Najboljše blago
je zdravo telo
in bolj ko zlato
vsak ceni naj to!«

Popravi! U 10 br. »Sokolića« u pesmi dr. V. V. Rašića: »Bratu Ganglu«, treba da glasi treći redak u četvrtoj kitici: To Tebi kreće veselo skupa. U pesmici od istog autora: »Biće bolje«, potkrala se je, zabunom slagara, grdna omaška. Treća i četvrta strofa pripadaju pesmici br. M. Stefanovića: »Oj Sokole«, koja je objavljena na vrhu iste stranice (220), a treća i četvrta strofa pesmice: »Oj Sokole«, dolaze kao treća i četvrta kitica pesmice »Biće bolje«.

Radovi našeg naraštaja

45 rođendan Nj. V. Kralja

Mile Matešić, Generalski Stol

Dne 17 ovog meseca navršilo se je ravno četrdeset i pet godina, otkako je ugledao svetlo sveta naš Kralj — Njegovo Veličanstvo Aleksandar Prvi.

Sokolske jedinice nastojale su da proslave što svečanije ovaj veliki dan. Treba da se i mi setimo s par reči našega dragoga Poglavara prvog Sokola, koji je naše Sokolstvo ujedinio, da danas predstavlja jedinstvenu sokolsku organizaciju u kojoj smo se našli okupljeni bez razlike na veru i pleme. Svi se osećamo u sokolskim redovima kao braća, i nema toga ko bi nas otudio od našega Sokolstva, u kome nailazimo na najljepše vrline čovečije, u kome svi zajedničkim naporima izgrađujemo lepšu budućnost sledeći našega Velikog Kralja. —

Još je jedno, što moram posebice napomenuti u ovo par kratkih redaka: Njegovo Veličanstvo Kralj dao je našem Sokolstvu na čelo svoga prvoga Sina, kao starešinu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije — Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra. Time je odano s najviše strane najveće priznanje našem Sokolstvu, koje će znati uvek da verno i savesno ispunja svoje dužnosti prema Kralju i Otadžbini.

Zato su se tog dana sjedinili u misli srca sviju Sokolova i svih Jugoslovena, koji su pohrlili na naše priredbe, da odadu punu počast i slavu Onome, kome smo dužni najveću zahvalnost, jer je on Spasilac i Ujedinitelj oslobođenog našeg naroda. On je ujedinio plemena Srba i Hrvata s braćom Slovincima u jedan narod, u vekovitu i zajedničku državu, kojoj je dao ime Jugoslavija.

Uskliknimo zato i mi iz pune duše:

Neka živi Prvi Soko, Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksandar Prvi Karađorđević!

Neka živi ceo Kraljevski Dom!

Сироч

Олга Радин, Вел. Кикинда

Osvanuo je tujan novembarски дан. Kiša je sipala из сивог неба. У граду је ипак било веома живо. Улицама су се виђала весела, узрујана и тужна лица. Вест о завршетку рата је била већ неколико дана позната. Доста војника се вратило кућама. Неке жене су ишле озареног лица и среталући се казивале једна другој радосну вест: »Дошао ми је муж, или јуче ми се вратио брат.« С колико радости су изговарале те речи!

Pretplata na „Sokolića“ iznosi za čitavu godinu samo Din 20.—. Podmirite pretplatu odmah početkom godine!

Među proлаznicima су се виђале жене погнутих глава и забринута погледа, њихов муж односно брат није дошао кући и оне су страховале да се можда неће ни вратити. Међу овима је била и г-ђа Мира, већ неколико месеци није добијала вести о своме мужу. Какве су јој страшне мисли јуриле по глави! »Зар је могуће да се мој Мирко неће више никад вратити? Зар га нећу више никад видети? Ох, па како ћу рећи мојој Зори да она нема више оца?«. У тим мислима је стигла кући. Зора јој каже да је био неки господин и тражио је. Мира је осећала да је тај човек требао да јој јави..., али даље није пуштала своје мисли. Пољубила је кћеркицу и појурила градској кући. Чиновник, неки старији човек, ју је примио веома љубазно, али није имао храбрости да јој открије сурову истину. Она је предосећала катастрофу, изнемоглим гласом је завапила: »Неће се вратити?«, чиновник је знао шта се дешава у души те несрећне жене, није могао да изговори ни рећи, само је немо одмахнуо главом.

О, она је и сувише добро разумела тај покрет. Колена су јој поклецнула, напустила ју је сва снага па најзад и свест, срушила се без иједног крика. Чиновник јој је притрчао, брзо је полио хладном водом и трудио се да јој поврати свест. Али није успео. Ускоро је дошао лекар и утврдио смрт!

Тако се завршио Мирин кратки живот, с њом је умрла једна мајка. Њена мала Зора је остала сама на свету. Кад су јој донели мајку кући, она је мислила да јој се мајка вађда разболела, потрчала је њеним носилима да јој открије лице, али ју је један чика ухватио за руку и одвео напоље. Тамо јој је казао да је њена мајка

да ће јој тамо бити много лепше него на овом свету, где је морала да се мучи да би зарађивала доста за живот. Тај чика је још рекао Зори да ће је он одвести једној тетци, која ће је волети као и њена мајка. То Зори није нимало утешило, она је сазнала да нема више мајке, она је сад знала да је њена мила мајка — мртва! То сазнање ју је поразило и довело до очајања! Бригнула је у плач и понављала непрекидано »Мајко, ох мила мајко!« Притрчала је одру своје мајке, ту је плачући и јецајући остала дуго... дуго...

Skupina naraštajki Sokolskoga društva Senj s prednjakom br. B. Bendeljom

Vpitje se je razlegalo po telovadnici. No, morda le ni bilo tako hudo, toda vsaj meni se je zdelo naravnost božansko. Tresk, cin, žvenk je zapelo nenadoma v vseh mogočih durih in molih in že je čepela žoga med knjigami v stekleni omari. V trenutku je zavladao med vročekrvno Tyrševo vojsko najlepše premirje. Najprej se je iz otrplosti in strahu, ki ga je povzročila eksplozija šipe, prebudil brat načelnik, kot se tudi spodobi. Povem vam še, da nismo bili samo naraščajniki taki junaki vpitja. Skupno z nami se je podila po prostranem bojišču naše telovadnice še cela četa bratov članov. Da bi nas videli... blagovali bi domovino, da ima tako urne sinove. Celotni brat načelnik se je s čudovito naglico premetaval iz kota v kot, da bi ušel strašni smrti v podobi nabite žoge, ki je s strahovito naglico drvela od enega konca telovadnice do drugega. In sedaj si mislite kakih dvajset takih nesrečnikov, ki si na vse kriplje prizadevajo uiti pogubi.

Za vrati pa je pogumno vztrajala naša pridna hišnica Urška. Očividno je bila vsa navdušena za boj, kajti obraz ji je žarel v mladostni rdečici. Videla se ji je sicer samo glava in še te največkrat le delček, pa kaj zato! Že to je velika predrznost izpostavljati glavo za tarčo sovražnikovi krogli. A, čujte! Ko sem se po katastrofi plašno ozrl naokrog, ni-li kdo videl našega zločina. nisem opazil žive duše več. Celotna Urška je zginila ko kafra. Da bil bi med nami izdajalec — tega ne! Vsi smo namreč čudovito složni, kar sicer ni slovanska navada. Nihče ne bo črhnil besedice o razbiti šipi. Kdo pa nam more dokazati, da smo jo ubili mi, smo se tolkli na junaška prsa. Morda so jo sestre članice ali pa naraščajnice? Mi smo nedolžni, kaj nam mar! Tako smo sklenili in po dvorani se je razlegel kreпки — zdravo. Člani so odšli v oblačilnico, mi, naraščajniki pa smo strumno stopili v vrsto in pričeli telovaditi. Vsi smo še bili prepoteni od vročega boja, toda vadili smo z vso vnemo, kar nam je pokazal brat vaditelj. Za redovnimi vajami so se vrstile raznoterosti, proste vaje in končno še orodna telovadba ter igre.

Še prehitro je minila ura telovadbe. Pri vratih so že nestrpno čakali bratje člani. Zato nam je brat vaditelj dal »voljno« in odbrzeli smo tudi mi. Lepa je telovadna ura! — Zdravo!

Jedinstvu!

Milan D. Vukšić, Srpske Moravice

I prodoše borbe, bjesne i krvave,
Za slobodu braće i jedinstvo svijui;
Dok dodošmo jednom svi na polje
slave

Osvetivši hrabro našu pogibiju.

Okupana u krvi svanu nam zora,
Svanu jedinstvo troimene braće;
Sloboda nam dođe sa mora i gora
Odoše u nevrat sve ropske nedaće.

Više se ne čuje jauk očajanja,
Više ne teku suze jadne raje;
Jer dodoše vremena vjekovnih sanja
Zlatna sloboda svima nama sije.

A sada skupa zagrljeni stoje,
Pjevajuć pjesmu vaskrsloj slobodi
Tri brata: Srb, Hrvat i Slovenac to je,
Kojim sloboda iz ropstva se rodi.

Dižimo k nebu sada svi glave,
Hvalimo Bogu na njegovoj pomoći;
Što nas obasja sa suncem slave,
Koje odagna crne ropske noći.

GLASNIK

† Brat Ljudevit Mlakar

18. nov. t. l. je nenadoma umrl brat Lj. Mlakar, profesor drž. učiteljske šole v Ljubljani. Pokojni brat Mlakar je bil zvest in idealen Sokol, član Sokolskega društva Ljubljana I Tabor. Posebno je ljubil sokolsko mladino. Z bratom Mlakarjem je izgubil »Sokolici« odličnega sotrudnika, ki ga ohranimo v trajnem in častnem sokolskem spominu. — Pokojnemu bratu Mlakarju sokolski — Zdravo!

60-GODIŠNJICA BRATA E. L. GANGLA

Dne 12 novembra o. g. navršio je I. zamenik starešine SKJ brat Engelbert Gangl 60 godina svog plodnog života. O njegovu radu i životu pisali smo već u prošlom broju »Sokolici« na uvodnom mestu. Iako je br. Gangl kanio da proslavi taj svoj jubilej skromno i povučeno u krugu svoje porodice, ipak se je taj pretvorio u snažnu i spontanu manifestaciju čitavog našeg Sokolstva, kao znak ogromne ljubavi, zahvalnosti i poverenja, koje uživa naš voda u svim redovima naše jake organizacije. Gotovo sve jedinice širom naše države, setile su se tog dana br. Gangla s predavanjima o njegovu radu i životu, s naročitim večerima i akademijama prirednim u čast omiljenog sokolskog vođe.

Naročito se je tople setilo tog svetlog dana Sokolstvo sokolske Ljubljane. 11 novembra u veče priredeno je osobito slavlje u vežbaonici Ljubljanskog Sokola, gde je br. Gangl učlanjen i počasni pretsednik društva. Tu su se u nabito punoj dvorani našli na okupu svi ljubljanski Sokoli, pretsavnici vojnih i civilnih vlasti, raznih udruženja i korporacija. Izredali su se mnogi govornici, koji su isticali rad, samopregor

i ljubav brata Gangla prema svemu što jugoslovenski i slovenski diše i oseća, što pošteno radi i pošteno misli. Bili su tu pretsavnici našeg Sokolskog saveza, gotovo svi starešine naših župa, a i bratska ČOS poslala je svoja dva izaslanika br. Truhlarža i br. Štjepanka, kao i rusko Sokolstvo u emigraciji. U znak ljubavi i priznanja dani su mu mnogi lepi darovi, a naše mu je Sokolstvo poslalo dve lepe, ukusno izradene knjige, s čestitkama svih jedinica našega Sokolstva. Br. ing. Ševčik, češkoslovački poslanik u Ljubljani, izručio je br. Ganglu visoko odlikovanje pretsednika Češkoslovačke Republike br. T. G. Masarika, orden Beloga Lava III stepena. Br. Gangl, ganut, zahvalio se je svima na pažnji i pozvao sve na još jači i ustrajni rad za dobro naroda, otadžbine, Kralja i Slovenstva. Na večer održano je na Taboru posebno slavlje, toplo, iskreno, bratsko. I tu je palo mnogo lepih i iskrenih reči i čestitaka našem obljubljenom slavljeniku. (Kljé.)

E. L. GANGL: MOJA POT

Ob 60 letnici našega dobrega I. podstaroste Saveza SKJ brata E. L. Gangla je izšlo prvih pet knjig njegovih zbranih spisov za mladino »MOJA POT«. Ostalih pet knjig izide do Velike noći 1934 tako, da bo štela cela zbirka 10 knjig. Knjige so po vsebini in tehnični izdelavi PRAVI BISER za mladino. Krasi jih nebroj ilustracij prof. Saše Šantla. — Prodajna cena posameznih knjig je Din 42.—, vsej zbirki ob takojšnjem plačilu Din 320.—, na zaporedne dvanajstmesečne obroke po Din 32.—. K oceni knjige se še povrnemo. Knjige se naročajo na naslov: UČITELJSKA TISKARNA, LJUBLJANA Sokolska društva, čete, članstvo, naročaj in deca sezite po knjigah brata E. L. Gangla!

121 GODIŠNJICA ROĐENJA PETRA PETROVIĆA NJEGOŠA

Dne 14. novembra navršilo se 121 godina od rođenja najvećeg jugoslovenskog nacionalnog pesnika, crnogorskog vladike Petra Petrovića Njegoša. Našoj je omladini sigurno poznato ovo svetlo lice iz naše tužne narodne prošlosti i po njegovom pesničkom stvaranju i po njegovoj vladarskoj sposobnosti i mudrosti. Njegova književna stvaranja prcnela su glas našega naroda na daleko i široko u kulturnom svetu. Njegov »Gorski vijenac« i »Luča mikrokozma«, remek su dela naše jugoslovenske književnosti. U njima on iznosi sve lepe strane svoga naroda, a također i njegove poroke. Zalaže se svim snagama za pobedu pravde i istine. — Iako je bio vladika on nije poznavao razlike između vera, plemena i krajeva — narod i domovina bili su mu iznad svega. I kao vladar stekao je Njegoš neumrlu slavu. Sjedinio je sva crnogorska plemena i postao je prvi narodni vladar svijui Crnogoraca. Uveo je sudstvo, podigao ceste i t. d. Ime svoje male državnice proneo je u sve krajeve tadanje Evrope. Svoje jugoslovensko osećanje naročito je pokazao u borbi Hrvata i Srba protiv Mađara, protiv Austrije i protiv Mletačke Republike. Uvek i na svakom je mestu budio, osokoljavao, i širić veru u slobodu i ujedinjenje svih Jugoslovena. (Kljé.)

100-GODIŠNJICA ROĐENJA JOVANA JOVANOVIĆA-ZMAJA

Čitav naš narod s poštovanjem se je setio 100-godišnjice rođenja velikog jugoslovenskog pesnika i narodnog buditelja Zmaja Jovana Jovanovića, dne 24. novembra o. g. Zmaj Jovan Jovanović je dosadašnji najveći naš omladinski pesnik. Njegove pesmice tako žive tako vedre, i srećno pogodne nalaze u svim čitankama, razasuti su po svim omladinskim revijama i knjižnicama. Na nacionalnom polju osobito se je zalagao za bratstvo i slogu Srba i Hrvata i za konačno njihovo ujedinjenje. U tom pogledu naročito je mnogo radio sa slavnim dakovačkim biskupom velikim J. J. Strosmajerom. (Kljé.)

Dečija i sportska igrališta u svakoj opštini. U Češkoslovačkoj Republici je ministarstvo narodnog zdravlja izradilo zakonski predlog, prema kome će biti zadaća svijui opština da urede dečija igrališta (za decu od 2 do 6 god.) i sportska igrališta za mladež i odrasle opštinare. No, pošto su izdaci u ovu svrhu proračunani na svotu od 500 miliona Kč, određeno je, da će se plan izvršiti postepeno u toku od 30 god. Dečija igrališta morala bi prema tom predlogu biti velika oko pola hektara (za pedesetero dece), sportska igrališta 2 hektara (za 150 osoba).

700 javnih bioskopa ima Soko u Češkoslovačkoj, te širi tako prosvetu među narodom.

860 jezika na svetu. Na celome svetu nabrojeno je 860 jezika; koliko ih ima više, uzeli su kao narečja glavnih jezika. U Evropi govore 89 jezika, u Aziji 123, u Americi 117, u ostalim delovima sveta 417 jezika. Broj narečja ne da se tačno odrediti, ali se smatra da ih ima oko 5000. Isto tako do sada nije bilo moguće proniknuti u jezike i narečja slabo naseljenih predela Azije i Afrike, te nisu sadržani u gornjem broju.

Očajna borba s ogromnim jastrebom. Blizu Eisenstadta (Ajzenštata) u Burgenlandu* (Austrija) morao se neki lovac boriti s ogromnim jastrebom, koji je navalio na njegovo četirigodišnje dete. Lovac je hicem iz puške doduše pogodio pticu, ali se ona tada svom silom bacila na lovca, no nije mogla da ga rani; drugim hicem on ju je ubio. Njezina razapeta krila merila su 2'60 m.

42 miliona radio-slušaća na svetu. Prema najnovijim podacima iznosi ukupan broj svijui radio slušaća na svetu preko 42 miliona. Na prvome mestu je Evropa sa 21 milionom, zatim Amerika sa 18'6 miliona; Azija ih ima samo 1'6 miliona, Australija 565.000, Afrika 160.000. Drukčiji je račun,

* U Burgenlandu = Gradišćanskoj prebivaju Hrvati.

**Agitirajte za „Sokolića“ i tražite nove pretplatnike!
„Sokolić“ je mesečnik jugoslovenskog sokolskog
naraštaja**

ako uzmemo broj slušača prema broju pučanstva: na 1000 stanovnika otpada u Americi 75 radio slušača, u Australiji 57. Evropa je sa 45 slušača na trećem mestu, dok se Azija i Afrika mogu pohvaliti samo s jednim slušačem na 1000 stanovnika.

200 m ispod morske površine. Proučavanje živih bića u dubinama mora bilo je za znanstvenika od vajkada zanimljivo. Ali ovo proučavanje nailazilo je uvek na velike poteškoće, jer su morske dubine teško pristupačne. U najnovije vreme pošlo je naučnjacima za rukom, te su sagradili brod, koji naliči delom na podmornicu, delom na ronilo, delom na tank. Prvi pokušaji s ovim ronilačkim brodom posve su uspeji. Ovaj je brod dug 6'60 m, ima 75 tona, te može roniti do 200 m dubine; u vezi je s brodom od kojega dobiva vazduh i električnu struju. Ronilac može na dnu mora da izide iz broda, čim ima unutarnji vazduh pritisak koji odgovara pritisku vode u morskoj dubini. Kroz jake prozore može se okolina ne samo promatrati nego i fotografirati i filmovati, jer jaki reflektori osvetljavaju morsko dno.

Za šalu

Slavna tetka. Marjana upoznaju s tetkom Sarom o kojoj on do sada nije ništa znao. »Drago mi je što sam se upoznao, tetko; u tvojoj pustinji učili smo već u školi.«

Pitanje. Mali Ivica: »Kad pčela sedne na koprivu, ujede li, tatice, kopriava pčelu ili pčela koprivu?«

Tumačenje. »Tatice, šta je to, basna?« — »Kazaću ti, sine: Kad se na primer vo i magarac razgovaraju kao što nas dva sada.«

Radoznalost. »Draga mamice, kaži mi, od čega su živeli moljci, kad Adam i Eva u raj u još nisu imali odela?«

Prvi put u školi. »Kako ti se sviđa u školi?«, upita učiteljica malog Dragutina drugi dan škole. — »Sasvim dobro, gospodiče, ali mi je sada pokvareno čitavo pre podne.«

Diplomata. Mali Frane dode iz škole te pita: »Ima li, tata, ljudi koji znaju svoje ime napisati svezanim očima.« — »Daka-

2 grama radija u sanduku od 5 centa. Nedavno su poslali iz Jachimova u Češko-slovačkoj 2 grama radija u London. Ovu neznatnu količinu zapakovali su u sanduk s krupnim olovnim stenama, te je čitava pošiljka vagala 596 kg; osigurana je bila za 4 miliona Kč.

Malo pomalo pa eto ti mnogo. 31 oktobra čuli smo u školama predavanja o štednji. No, kod nas još nismo videli, koliko mogu štedljiva deca da uštede, kap po kap. Pokazala su to školska deca u Češkoslovačkoj gde su uštedila preko 30 miliona čeških kruna. Ova štednja potaknuta je većim delom na taj način, da su porazdeljene knjižice za štednju s malenim ulogom kao osnovnim kapitalom.

Zmije navalile na selo. U blizini Angore u Maloj Aziji navalilo je na tisuće otrovnih zmija na neko selo, te su se posakrile po kućama i stajama. Uzalud se narod borio protiv njih, mnogo ljudi je umrlo od njihova otrova. Pozvali su iz svih gradova u blizini svu policiju, pa ni ona nije imala uspeha. Seljaci su morali napokon selo ostaviti, te su noćili nekoliko kilometara daleko pod vedrim nebom.

ko.« — »Bi li ti znao?« — »Kako ne bih?« — »Onda mi, molim te, potpiši dačku knjižicu svezanim očima.«

Znao se snaći. Učitelj crtanja: »Pokaži mi, Ćiro, što si crtao za vreme ferija!« — Ćiro: »Ovde, gospodine učitelju, kravu na paši gde pase travu.« — Učitelj: »Pa ja ne vidim nikakve trave.« — Ćiro: »Krava ju je svu izjela.« — Učitelj: »A gde je krava?« — Ćiro: »Otišla je, kad više nema trave.«

Ima pravo. »No, Milane, kako ti se sviđa sukno za moje novo odelo?« — »Prilično je, tatice.« — »Pa ti gledaš, sine naopaku stranu.« — »Znam ja to, tatice, ali ja znam i to da ću za koju godinu dobiti odelo ja s naličjem vani.«

U školi. Dokažite mi, Kokotoviću, da su svi trouglovi sukladni!« — »Pa, gospodine profesore, ako su trouglovi sukladni, onda dokaz nije potreban, ako nisu sukladni, onda je svako dokazivanje suvišno.«

Savestan. »Majko, mi moramo oca da probudimo.« — »Jesi li poludio!« — »Pa on još nije uzeo praška za spavanje.«

Dobro dete. »Što bi ti hteo da budeš, sine, kada dorasteš?« — »Mami za volju lekar, oca za volju advokat, a sebi za volju mornar.«

Iz uredništva

S ovim dvobrojem navršava se 15 godina izlaženja našeg naraštajskog lista »Sokolića«. Iz malenih i skromnih početaka razvio se je »Sokolić« u lep i dostojan list našega naraštaja. Ali s njime još nismo potpuno zadovoljni. Ta, Sokolstvo je večito kretanje, večiti napredak i to treba da važi također i za Sokolića, koji treba da se usavrši i razvije tako, da bude na ponos našem Sokolstvu, a pre svega sokolskom naraštaju. Stoga nam je potrebna pomoć sviju bez razlike.

Uredništvo se još i ovim putem bratski zahvaljuje svima saradnicima i saradnicama i pozivlje ih, da ostanu i nadalje verni »Sokoliću«. Pridobijajte nove saradnike i nove pretplatnike.

Ovom dvobroju priložena je slika načelnika Saveza SKJ brata Miroslava Ambrožiča. Tako imaju pretplatnici »Sokolića« već četiri slike, koje mogu da uokvire i uvrste u svoju sokolsku zbirku: sliku Nj. Vel. kralja, sliku Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, starešine Saveza SKJ, sliku I zamenika starešine SKJ brata E. L. Gangla i sliku načelnika SKJ brata M. Ambrožiča.

Ponovno upozoravamo sve saradnike da šalju rukopise lepe, čiste i pisane samo na jednoj stranici lista. To naročito važi za naš naraštaj, koji treba da u svakoj prilici pokaže lep, sokolski uzgoj. Križaljke, popunjalke i sl. šalju braća saradnici često puta u vrlo bednom stanju; sastavci takve naravi treba da su mnogo pažljivije sastavljeni. U protivnom slučaju moraću u buduće takvi sastavci da svrše u uredničkom košu.

Rukopise za naredni broj »Sokolića« treba da se pošalje uredništvu najkasnije do 5 januara 1934 god.

Pošta uredništva

P. B. u O. Jednu od Tvojih popunjalki nismo mogli da objavimo, jer po svome sastavu i po rečima, koje upotrebljavaš ne odgovara svojoj svrsi. Zagonetke, križaljke, popunjalke i sl. treba da imaju u poučan sadržaj. S njima treba da se bistre misle, da se osvežava znanje i nauči nešto nova, što je mnogome nepoznato. — Tvoj članak: Pokrajinski slet u Ljubljani ne možemo oštampati. Pisan je i suviše hladno, bez svežine i topline, izgleda površan, a i zastareo je. Članak je zanimiv kad je napisan neposredno iza samog zbivanja. Izgleda, da bi mogao bolje da pišeš kad bi hteo.

I. M. u S. Tvoj članak: Više sokolske svesti i discipline, koji je, doduše, poslan uredništvu Sokolskog glasnika i ustupljen nama, ne možemo ni mi štampati, ne samo zbog načina, kojim je pisan, već i zbog toga, što je bio štampan u jednom od poslednjih brojeva »Sokola na Jadranu«. Tvoj članak: Utisci naraštaja na sletu u Sušaku je zastareo. O sletu je »Sokolić« doneo iscrpan izveštaj pre i posle sleta. Članak »Kosovo — Rapalo« štampaće se zgodnom prilikom. Možda prigodom Vidovdana. — Pesmu »Misli istarske majke« objavićemo drugom prilikom. Dobra je.

O. R. u V. K. S Tvojim smo pisanjem u svakom pogledu zadovoljni. Čitaj i vežbaj se! Ne sustani! Nadi koju drugaricu i preporučij joj da i ona saraduje u »Sokoliću«. Samo ako je vredna i radina, i dobra Sokolica.

M. B. v G. g. Urednik »Sokolića« je Sokol; zato ne gre, da ga nazivaš z »gospod«. Sokoli smo med seboj braće i sestre!

A. O. u S. Križaljku »Zdravo« u tiskari nije moguće iz tehničkih razloga izraditi; može se jedino kliširati. Za to pak treba da je sasvim lepo izrađena, s brojevima u kockama, ali bez slova. Vratiti Ti je putem društva, te ju u tom smislu popravi. Inače je sadržajno dobra.

V. V. R. u B. Tvoje želje izražene u jednom od Tvojih pisama glede »Sokolijade« uzeće se u obzir u 1 broju »Sokolića« za 1934 god. Nekoje od još do sada neobjavljenih pesama uvrstiće se po mogućnosti u narednim brojevima »Sokolića«.

M. T. v M. p. Pesem »Zdravo brat Gangl« se bo po možnosti uvrstila v prihodnji številki.

T. Č. u S. M. Tvoju pesmu »Praznik nad praznicima« objavićemo naredne godine prigodom 1 decembra. Pesma je dobra.

J. M. u G. S. Pesme »Sokolski blagdan« i »Bratu Ganglu« nisu slabe. Ovu drugu objavićemo po mogućnosti u januarskom broju 1934, a »Sokolski blagdan« za iduću 1 decembar.

B. L. v Lj. »Preko Macedonije in Črne gore k Jadranu« se bo začelo priobčevati v januarski številki 1934. Zelel bi kakih slik k potopisu.

T. Lj. Š. Kje je nadaljevanje »Kako smo taborili?«

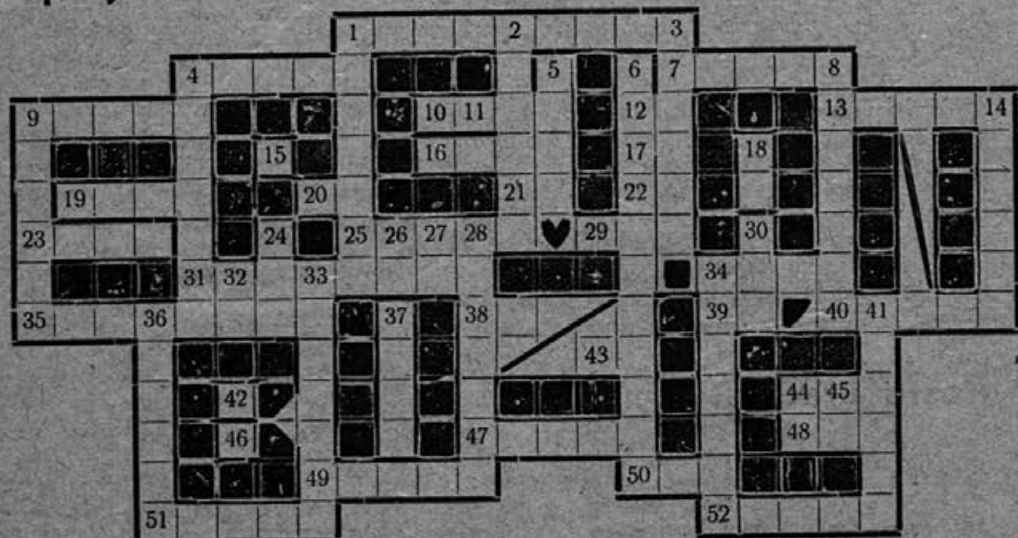
Rešenja iz 10 broja »Sokolica«

Popunjalka: Vodoravno: 1 Ratar, 4 Atila, 5 Avram, 7 Cezar, 9 Az, 11 Obala, 15 Ona, 17 Sav, 18 Ras, 21 Jutro, 22 i 23 Ana, Ita, 24 Istra, 25 Jakov, 26 Čuran, 27 Arena. — Okomito: 1 Rakija, 2 Ta, 3 Razboj, 4 Arapin, 6 Morava, 7 Carić, 8 Ada, 10 Kir, 12 Asan, 13 Lan, 14 Avala, 16 Ot, 19 Atu, 20 Šar.

Križanka: Navpik: Pilsudski. — Vodoravno: Pratika, Kositer, Koridor, Sokolič.

Popunjalka

Sastavio Vukičević Dušan, uč. V r. gim., Vukovar

Vodoravno: 1) Vrsta žabe. 4) Papiga (padež). 7) Država u Africi. 9) Juriš. 10) Naša reka. 12) Zamenica. 13) Deo pecaljke. 15) Veznik. 16) Naša reka. 17) Uzvik. 19) Šipati tekućinu. 20) Uzvik. 21) Jesna čestica. 22) Nota. 23) Ima u ribe. 25) Melcdija. 31) Muško ime (padež). 34) Žensko ime. 35) Država u Evropi. 38) Začin jelu. 39) Isto što i 21. 40) Šećer. 43) Predlog. 44) Polarna životinja. 47) Zbunje. 48) Zamenica. 49) Rečna strana. 50) Zmaj. 51) Pripada Nilu. 52) Hrana preživača.

Okomito: 1) Filistejski voda. 2) Polje. 3) Grad u Francuskoj. 4) Rimski car. 5) Žensko ime. 6) Grad u Jugoslaviji. 8) Delta. 9) Država u Africi. 11) Veznik. 14) Grad u Jugoslaviji bez prvog slova. 18) Reka u Italiji. 24) Mesec u godini. 26) Egipatsko božanstvo. 27) Dva slova. 28) Dušek (padež). 30) Zamenica. 32) Negacija. 33) Grad u Rusiji. 34) Branitelj na sudu. 36) Crnac. 37) Životinjica. 41) Mesto u Jugoslaviji. 42) Francuski »jedan«. 44) Začin. 45) Zamenica.

Popunjalka

Kalman Slavko, Dakovo

l	l	l	
a	a	a	a
i	p	i	
d	n	n	d
o	k	o	
a	a	a	
j	s	t	
v	e	v	e
b	r	m	
a	a	a	a

Žensko ime.
Drvo, simbol Slovenstva.
Žensko ime.
Prevozno sredstvo.
Visi na zidu ili se nosi u žepu.
Žensko ime.
Afrička ptica.
Pastirska životinja.
Proždjiv.
Vodni životinja.

Od I—II dobro složeno izlazi ime prvog i najvećeg Jugosloviena.